

Çingl

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT DERGİSİ • YIL: 16 • SAYI: 93 • EYLÜL - EKİM 2025

Kültür ve Turizm Bakanlığı dergimizin abonesidir

ISSN: 1309-7717

85 ₺

*Ev Dışı Tüketim (E.D.T)
-18 Soğuk Hava Depoculuğu
-18 ve +5 Gıda Lojistiği*

***Dondurulmuş
Lezzetler...***

MEHMET CONAĞASI ORT. GIDA SAN. ve TİC. A.Ş.

Organize Sanayi Bölgesi 10. Cad. No:7 Melikgazi / Kayseri

Tel: 0(352) 321 38 38 - Faks: 0(352) 321 38 45

info@metegida.com.tr

Çıngı

Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Kayseri Yazarlar Şairler ve Sanatçılar Derneği (KAYSADER) yayın organıdır.
(İki ayda bir yayınlanır)

ISSN: 1309-7717

KAYSADER ÇINGİ	*	YAZI DANIŞMA KURULU
Adına İmtiyaz Sahibi	*	Prof. Dr. Kudret ALTUN
	*	İsmail KAYA
Yazı İşleri Müdürü	*	Doç. Dr. Ahmet KAYASANDIK
	*	Kadir ACI
Genel Yayın Yönetmeni	*	Abdullah AYATA
	*	Duran TAMER
	*	Şeyhmus ÇİÇEK
Halkla İlişkiler	*	Köksal AKÇALI
	*	Yusuf DOĞDU
	*	Mustafa Ferit YILDIZ
Reklam ve Tanıtım	*	Mustafa ACAR
	*	Dizgi, Mizanpaj
	*	Hanife KANTAR
	*	Şeyhmus ÇİÇEK

İletişim Adresi

cingidergisi@gmail.com
cingidergisi.com

0 352 818 55 30 - 0 532 202 71 86

Yazışma Adresi

Cumhuriyet Mah. Mevlevi Cad. Cıncıklı İşhanı
Kat: 3/307 PK: 212 Melikgazi/KAYSERİ

Katkı İçin

Kayseri Yazarlar Şairler ve Sanatçılar Derneği
Ziraat Bankası Erciyes Şubesi
İBAN: TR37 0001 0019 9171 7391 6450 01

Baskı

Çağlayan Ofset Matbaacılık
Matbaacılar Sitesi 2 Blok No.: 30
tel. faks: 0 352 336 97 56
Kocasinan/KAYSERİ

Katkı Bedeli

Yurt içi: 500 TL, Yurt dışı: 25 Euro, Kurumlar: 500 TL

Bu dergideki yazılarda ifade edilen görüş ve fikirlerin hukuki sorumlulukları yazarlarına aittir. Yazılardan ve şiirlerden dergimizin ismi belirtilerek alıntı yapılabilir. Gönderilen eserler yayınlansın veya yayınlanmasın iade edilmez. Yayımlanan eserlere telif ücreti ödenmez.

içindekiler

HUNAT OTELİ	Abdullah AYATA	3
BÖYLE	Duran TAMER	6
ÂŞIĞIN AHVALİ	Yahya ÖZKÖK	6
KALAYCILAR	İhsan YALÇINKAYA	7
MAZLUMUN AHVALİ	Köksal AKÇALI	10
BABAMA SORUN	Şeyhmus ÇİÇEK	11
KIYAMETE KADAR	Şerif MENGÜTEMÜR	11
DERGİ DELİLERİ	Mahmut BIYIKLI	12
YA SEN GEL YA DA ECEL	Halit BELGELİ	13
ZENGİNİMİZ BEDEL VERİR	Mustafa ACAR	14
İLAÇ	Halil GÜLŞEN	16
ŞİMDİ	Handan Uçak TUNCA	16
İKİ CİHANDA BAYRAM	Fatma ÇETİN KABADAYI	17
ÇOCUK VE MODA	Fatma PEKŞEN	21
GURBET GECELERİ	Yusuf DOĞDU	24
ONUR'UM	İsmail KAYA	24
BAM TELİMDEN YANSIMALAR	Ali Rıza NAVRUZ	25
HASAT ZAMANI	Meryem İRKİLATA	26
SÜRME DEN	İbrahim Halil MANTIOĞLU	27
SED ÇEKİP DE YOLLARIMI BAĞLAMA	Mazlum BERRAKİ	27
FIRILDAKLİK ÜZERİNE...	Kadir ACI	28
GÖLGELER	Mustafa ERDEM	29
VURGUN YEDİ AKIL	Mustafa AYVALI	29
BÜYÜMEYEN FOTOĞRAF	Salahattin YILMAZ	30
BENDE GİZLİDİR	İbrahim ŞAŞMA	31
EMMİOĞLU	Rıza DEMİR	31
GURBET-İ DÜNYA VE RABITA-İ MEVT	Faik KUMRU	32
REYYAN'IM	Mehmet KAYASANDIK	36
DİLEKÇEM	Hüseyin TEKİNBAŞ	36
ELLİ YILLIK HİKÂYE [KIRMIZI HIRKA]	Zübeyde GÖKBULUT	37
KÖYE HASRET	Şükrü TARLA	38
ACIYI ŞENLİK YAPMAK	Necip TOPUZ	39
SEYAHATNÂME	Bekir OĞUZBAŞARAN	40
GECELER	Rıfat KURTOĞLU	41
İNCİTME Kİ İNCİNME	Halil MANUŞ	42
NİKSARLI BİR ŞAİR: TÜRKAN ATEŞ	Hasan AKAR	43
ORMANIN DİLİNDEN	Hamza EROĞLU	45
BİRAZ DA KENDİNİ DÜŞÜN	Fatma ÖZGER BİLGİÇ	46
GÖNDER	Ozan POYRAZ	46
CEMAL SAFİ'YE DAİR	Mahmut HASGÜL	47

HUNAT OTELİ

Abdullah AYATA

Yörük-Türkmen aşiretinin Osmanlının son dönemlerinde yerleşik hayata geçerek yurt tuttıkları Felahiye ilçesinin Kızılırmak kenarındaki kasabası Amarat müstesna bir beldedir. Burada, vatansever, devletine, milletine, geleneklerine bağlı, misafirperver insanları yardımlaşma, dayanışma içerisinde yaşarlar. Köyün her hanesinde mutlaka Sarıkamış, Çanakkale, Balkan Savaşı, Trablusgarp gibi cephelerde savaşa katılarak şehit olmuş, gazi olarak dönmüş saygıyla anılan büyükler bulunmaktadır.

Lütfullah oğlu Hacı Ömer Yıldız da bu seçkin ailelerden birisinin evladıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarında öteki komşu çocukları gibi yokluk içerisinde büyümüştür. İmkânlar kıt, geçim sıkıntılı, ulaşım zordur ama yine de devrin insanları işlerini birbirleriyle yardımlaşarak hallettiklerinden mutlu ve huzurludurlar. Kızılı, erkekli çocuklar Türk töresine uygun şekilde yetiştirilmekte, geleneklerine uymayı asli görev olarak kabullenmektedirler.

Çok çocuklu ailelerden oluşan bu güzide yerleşim yerinde, zamanla toprakların parçalanarak geçimin iyice zorlaşması insanları çiftçilik, hayvancılık dışında başka işlerle hayatlarını sürdürmeye zorlamaya başlamış, özellikle gençler 1960 lı yıllardan sonra çok sevdikleri beldelerinden ayrılmaya başlamışlardır. Genellikle Kayseri'ye gidip vasıfsız işlerde çalışmak veya becerebilenler yurt dışına işçi olarak gidebilmeyi düşünür olmuşlardır. Hacı Ömer Yıldız da öncelikle tek çocuğu olan Mustafa Ferit'e düzenli bir eğitim aldirabilmek şehirde bir iş tutmaya karar verir. İş aramak maksadıyla şehre emniyete bekçi olabilmek için başvuruda bulunur. İşlemlerini tamamlayıp beklemeye başlar. İzmir Otel

adıla hizmet veren konaklama tesisinde bir gece kalır. Cebinde beş lirası vardır. Otel ücreti ise iki liradır. O sırada aynı otelde çalışabilecek bir kâtip de aranmaktadır. Onun niyetini duyan otel sahibi kendisine yanlarında çalışabileceğini duyurur. Fakat Ömer kararsızdır. Kış mevsimi ve ortalık oldukça soğuktur. Biraz kendini dinlemek, hava almak için dışarı çıkar. Yolda kendi köylerinden Abdurrahman Amcaya rastlar. Adamın ayazdan bıyıkları buz tutmuştur. Kısa, ayaküstü hasbîhâlden sonra Abdurrahman ona; "Bak şu halimi görüyorsun. Bekçi olursan gece gündüz demeden bu şekilde yaşayacaksın. Bana kalırsa kâtipliği kabul et." Öğüdünü verir. Bunun üzerine Hacı Ömer İzmir Otelinden gelen teklifi kabul ederek orada işe başlar. Kendisine iki yüz lira maaş verirler. İşini severek yapar, aynı iş yerinde kesintisiz dört yıl çalışır.

Bir taraftan da, Avrupa'ya işçi, olarak gidebilmek için İşçi Bulma Kurumuna kaydını yaptırmıştır. 1964 yılında sırası gelir. Gerekli evrakları hazırlayıp sağlık testlerinden geçtikten sonra çalışma arkadaşlarıyla vedalaşarak gönderildiği Belçika'ya ulaşır. Çok heyecanlı ve ümitlidir. Fakat maden işçiliğine başlayınca öyle kolay para kazanılmadığını anlar. Her gün yerin yüzlerce metre altına yoldaşlarıyla birlikte inmekte, karanlık dehlizlerden geçerek güneş görmeden akşam vaktine kadar çalışmakta, kazasız belasız yeryüzüne çıktığında yaşadığına şükretmektedir. Çoğu zamanlar gün yüzünü hiç görme fırsatları olmaktadır. Bu, oldukça ağır şartlar altında dört yıl madende çalışır. Sonrasında, hemşerilerinin de tavsiyesiyle oradan ayrılıp Almanya'ya geçer. Bu ülkede şişe cam fabrikasında beş yıl çalıştıktan sonra ülkesine dönmeye karar verir. Vatan özlemi, memleket hasreti ağır basar. Oğlu Ferit'in yanında olmak, onun okul hayatıyla ilgilenmek ise ayrı bir duygudur. Döndüğünde yapabileceği belirli bir işi yoktur ama "Allah kerimdir, rızığımızı verir." Düşüncesiyle Avrupa macerasına son verir.

Dönüşünden bir süre sonra, daha önce-leri kendisi gibi Almanya'dan dönüp Özvatan Kasabasına yerleşmiş olan bacanağı kendisine; "Hunat Camii yanındaki Hunat oteli boşalmış. Sahibi İstanbul'da yaşıyormuş. Kiraya verecekmiş. Sen otel işinden anlarsın. İster-sen orayı kiralayabiliriz." Teklifinde bulunur. Otel sahibiyle temasa geçip anlaşılır. Kismet kapısı açılmış, artık severek yapabileceği bir işi ve işyeri olmuştur. 1976 yılında işletmeye açtıkları otelin görünümü pek iç açıcı değildir. On sekiz odası buluna mekânın içerisi ise harap durumdadır. Ufak tefek onarım ve bakım yaptırabilirler. "Önemli olan temizlik, tertip düzen," diyerek işe koyulurlar. Üç yıl süresince düzenli olarak kiralarını ödeyip oteli çalıştırır. Tesis artık özellikle yöneticisinin dürüstlüğü, misafirperverliği ile adını duyurmaya başlamıştır. Zira her gelen müşteriye eve gelmiş misafir gibi hizmet edilmekte, artı olarak şehirdeki işlerinin halledilmesine, yabancıların gidip gelecekleri yerlere ulaşılmasına rehberlik yapılmaktadır. Hacı Ömer'in en büyük yardımcısı ise o zamanlar lise öğ-

rencisi olan oğlu Mustafa Ferit'tir. Üç yıl sonra mülkiyetin sahibi, otelini satacağını, istedikleri takdirde kendileriyle anlaşabileceğini bildirince önce paniklediler. Zira mülkiyetini alacak miktarda paraları yoktu. Zaten konforlu bir mekân olmadığından, genellikle garibanların tercih ettiği bir konaklama yeri-ydi. Diğer otellere göre düşük ücret alınmaktadır. Tek ve önemli özelliği şehrin en merkezi yerinde oluşuydu. Bu çok önemli bir fiyat atışı gerekçesi olurdu. Altından nasıl kalkılacaktı. Araştırıp yanlarına bir ortak daha bulurlar. Üç kişi varlarını, yoklarını toparlayıp otelin mülkiyetini birlikte satın alırlar. Bir süre sonra başka işlere yönelen ortakları gönül rızasıyla haklarını devrederek ayrıldılar. Otel Hacı Ömer ve Oğlu Ferit'e kaldı.

Oldukça fazla miktarda borçlanmış-tır ama diğer taraftan da zihni rahatlamıştır. Artık istediği gibi hareket edecek, velinimet olarak bildiği müşterilerine, "kiminin parası, kiminin duası" düsturuyla ayırım yapmadan hizmet edecektir. Konukları genellikle köyle-rinden gelip şehirdeki işlerini tamamlayama-yanlar, yolda kalmış garibanlar, gurbetten gelip yerine ulaşamayan şahıslar, geçici ola-rak şehirde işçilik, amelelik yapanlar, dışarıdan üniversiteye kayıt yaptırmak için gelenler gibi düşük gelir seviyeli insanlardan oluşur. Sadece uygunsuz durumda olanlar otele alınmaz. Evli olmayan çiftler, nahoş davranışlara, çevreye rahatsızlık veren tipler kapıdan çevrilir. Otelde ayırım yapmadan herkese aynı samimiyetle hizmet edilir. Aralarında parası olmayanlar "borcum olsun sonra getiririm." diyenler çıkar. Hiç kimseye surat asılmaz. Arada bir Kapadokya'ya, Kaniş Karum'a kültür gezisine gelen yabancıların otele yolu düşer. Yerli, yabancı birçok insan anılarını bırakır Hunat otelinin odalarına, koridorlarına, merdivenlerine, kimi komik, kimi hüznü, kimi ibret alınacak nitelikte belleklerden silin-meycek anılar...

Ücreti diğer konaklama yerlerine göre düşük tutmamaları, birçok garibana ücretsiz hizmet verdikleri halde ilk yıllarda müşterileri bol, kazançları oldukça bereketlidir. Ayrıca otelin müşteri olmayan seçkin konukları da

vardır. Hacı Ömer'in oğlu Ferit edebiyata ve tarihe ilgi duyan, aynı zamanda şehrin önemli şairlerinden birisidir. Bu sebepten otelde babasına yardım eden, ileriki yıllarda tamamen işleri devralan Ferit'in yanına arkadaşları sıkça ziyarete gelmektedir. Bunlar, şair, yazar, ressam, müzisyen ve çevre üniversitedeki akademisyenlerden oluşmaktadır. Bu vesileyle kısa sürede otel küçük bir kültür merkezi haline dönüşmüştür. Sürekli edebiyat sohbetleri, şiirler, romanlar üzerinde inceleme ve tartışmalar, yapılmaktadır. Yeni çıkan kitapların değerlendirme ve analizleri yapılmakta, kültürün çeşitli dallarının durumuyla ilgili sohbetler edilmektedir. Ömer Amca, oğlunun bu seçkin arkadaş gurubunu çok sevmekte, onlar da kendisini öz amcalarından ayırt etmeye gerekli saygıyı göstermektedirler. Mekânın müşteri bekleme, dinlenme salonu artık adeta eski köy odalarına dönmüştür. Bu durumdan otel müşterileri de oldukça memnundur. Onlar da yeni yüzler tanımının, onların bilgilerinden yararlanmanın mutluluğunu yaşamaktadırlar. Şehrin kültür insanları artık birbirleriyle buluşmak istediklerinde, "Saat on dörtte Ömer Emminin otelinde olalım veya yarın Ferit'in otele gelirim." benzeri sözlerle birbirlerine randevu vermektedirler. Böylece uzun yıllar Hunat Oteli hem konaklama tesisi hem de kültür merkezi olarak Kayseri şehrine hizmet etti.

Zaman geçtikçe teknoloji gelişmeye, köyler, kasabalar, şehirler değişmeye başladı. En ücra yerleşim yerlerine bile arabalar, dolmuşlar gidip gelir oldu. Birçok insan imkânlarını zorlayıp araba edindi. Köylerden şehre gelen insanların geriye dönüş sıkıntısı kalmadı. Gece-gündüz, günün her saatinde ikamet yerlerine rahatça dönmeye başladılar. Gittikçe otelin müşterisi azalmaya, odaları çoğu geceler boş kalmaya başladı. Bir taraftan da insanların ekonomik güçlerinin artışı, dışarıdan gelen insanları şehrin yıldızlı otellerini tercih etmeye başlamaları küçük işletmelerin müşterisini iyice düşürmeye başladı. Yine de şükretmeye, kurallarından taviz vermeyerek işlerin, sürdürmeye çalıştılar. Gün geçtikçe iş-

ler iyice azalmaya başladı. Otel kendini yenileyemedi. Restore yapılamadı. Merkezi yerde olmasına rağmen rağbetten düşmeye başladı. Zira kırk sekiz yıllık işlevi süresince kar amacı gütmeyen sahibi ancak satın aldığıında yakın çevresinden almış olduğu borç parayı uzun yıllar ödemek zorunda kaldı.

Hacı Ömer Yıldız 2019 yılında ebedî dünyasına göç ederek aramızdan ayrıldı. Onu tanıyan herkes arkasından güzel dileklerde bulunup iyilikleriyle yâd etmeye başladılar. Zira yeri doldurulamayacak bir insandı. Artık otelin idaresi oğlu Ferit ve onun oğlu Mehmet'e kalmıştı. Ayrıca geceleri gelenlerle ilgilenmesi için yaşlı, kimsesiz bir amca otelde kalıyor, ücret ödemedi orada barınıyordu. O adamcağz da bu kolay gibi görünen aslından direnç ve tahammül isteyen işe fazla dayanamadı. Sağlığı iyice bozulunca huzurevine gitmek zorunda kaldı. Kültür insanlarının otelde buluşmaları devam ediyordu ama geliri artık masraflarını karşılamayacak derecede düşmüştü. Zaten sobalı odaların doğalgaza geçişi maddi olarak Ferit'i epeyce yıpratmış, vergiler, elektrik, su giderler hesapta olmayan masraflar üzerine eklenince işin içinden iyice çıkılmaz olmuştu. Oteli restore ettirebilmek, odaları yenilemek, etrafını düzenlemek için çok uğraş verdi ama maddi imkânları elvermedi. Turizm ile ilgili kurumlardan yardım alamadı. Giderlerini karşılayabilmek için her ay borçlanıyor, iş içinden çıkılmaz bir duruma dönüşüyordu. Yenik düştü, pes etti.

Nihayet çaresizliği son haddine ulaşınca 2024 yılında yıllardır evi, yaşam alanı olarak gördüğü oteli ister istemez üniversite öğrencilerine yurt hizmeti veren bir şirkete kiraya vermek zorunda kaldı. Devralan şirket düzenlemeler yapıp hizmete sundu. Kendisi ve oranın müdavimi kültür insanları otelde yaptıkları, sohbetleri, çalışmaları ve anılarıyla anmaya devam ediyorlar. Arkadaşlarımla yolumuz o tarafa düşüp yanından geçtiğimizde sanki kapısından yorgun bir işçinin, karı-koca bir köylü çiftin içeri girdiğini görür gibi oluyoruz...

BÖYLE

Âdem'le beraber geldim Dünya'ya,
Zaman defterine yazıldım böyle.
Yolculuk eyledim yıldıza Ay'a,
Gönülden gönüle kazıldım böyle.

Bülbül idim ayrı düştüm gülümden,
Cehennem azabı çektim dilimden,
Ömrüm yıllarımı aldı elimden,
Maziye daldıkça üzüldüm böyle.

Baharda gülistan kışta tipiydim,
Sevginin ocağı aşkın dibi ydım,
Bir zamanlar ben de zıpkın gibiydim,
Şahin pençesinde büzüldüm böyle.

Kader üzerime serpti ağını,
Gafletle geçirdim gençlik çağımı,
Yükledim üstüme Süphan Dağını,
Feleğin çarkında ezildim böyle.

Dünya fani, ölüm gerçek sanmadım,
Saçlarıma ak düşünce anladım,
Güz yağmuru gibi seyrek damladım,
Kader torbasından süzüldüm böyle.

Duran Baba der ki: Ben beni yaktım,
Rüzgâr gibi estim sel gibi aktım,
Tacımı tahtımı burda bıraktım,
Ecel kervanına dizildim böyle.

Duran TAMER

ÂŞIĞIN AHVALİ

Ela gamzeli hüzme, kül rengi bulutların
Arkasına gizlenir hicran kokarken saat.
Sığınağı kalır mı pejmürde umutların,
Son bulur heybetiyle aşka dair saltanat.
Kusarken afakına bütün kasvetini gam,
Âşığın ahvalini beyan edemez kelam.

Boğazında uçuşan hıçkırık kuşlarını,
Avaz avaz sustuğu kelimeler yakalar.
Efkârı voltalarken yeis koğuşlarını,
Çıgıllıklarına mahkûm hürriyeti ıskalar.
Bekliyorken başında gardiyan gibi akşam,
Âşığın ahvalini beyan edemez kelam.

Tek bakış bıçak gibi keser avazeleri,
Derin bir sessizliğe gömülür nice ayna.
Yıldız gibi kayarken sabrın şirazeleri,
İster çölde mekân tut ister kırlarda oyna.
Yerin kusuru mu var? Birbirine denk eyyam.
Âşığın ahvalini beyan edemez kelam.

Pusular kuruyorken yârin keman kaşları,
Can kuşu, buyruğuyla ölüp ölüp dirilir.
Boşanır tek celsede yaralı gözyaşları,
Faili meçhul gibi kaldırıma serilir.
Dört köşeli üçgene sıkışır bu serencam.
Âşığın ahvalini beyan edemez kelam.

Zulumat girdabından bengisular içerek,
Dört duvar arasında bir esaret sürüyor.
Boşluklara açılan kapılardan geçerek,
Kurşunları kuşanan gök kubbede yürüyor.
Serapa her adımı sanki malumu ilam.
Âşığın ahvalini beyan edemez kelam.

Yahya ÖZKÖK

KALAYCILAR

İhsan YALÇINKAYA

Güneş, çorak topraklı tepeleri kavururken uzaklardan bir uğultu duyulur. Yumuşamış araziden göğre doğru kocaman bir toz bulutu yükselir. Evlerin arasından eşekli, atlı kalabalık, bir hamazla köye girer. Köyün içinde ne kadar çocuk varsa kalaycılarının arkasına düşer.

Kalaycılar, çayırılığın dereye yakın yerine yükünü indirirler. Salkım söğütlerin arasındaki düzlüğe kazıklar çakılır, direkler kaldırılır, ipler gerilir. Kara çadır çimenlik yere kurulur. Söğüt dalları çadırın omzunu okşar. Çadırın diplerine taşlar dizilir. Etrafına hendek kazılır. Avgını dereye verilir. Takım taklavat yerine konmadan kalaycılar köyün içine dağılır.

Kalaycılardan çoluk çocuk, avrat uşak "Kalaycı geldi!" diye sesin ulaşabildiği yere kadar bağırırlar. Çaydanlık, cezve, güğüm, elice, ibrik, leğen, sitil, helke ne varsa toplarlar. Pencereden başını uzatanlar, kapının önüne çıkanlar, yoldan geçenler heyecanla kalaycıları izler. Kalaycılar; eline, koluna, sırtına yükledikleri kapları getirip çadırın önüne yığarlar. Duymayanlar ertesi gün kalaycılarının çadırına gelerek kaplarını çadıra bırakırlar.

Kalaylanacak kapların tavı önemlidir. Kalaycılar fırçayla kabın içini dışını temizlerler. Kalayın ruhunu tanıyan nasırlı eller kiri arındırır. Eğilen bükülen yerler düzeltilir. Kap terbiye edilir. Çekiş sesi kalaycının elinde hünere dönüşür. Keşkek, salça, pekmez kaynatılan kazanların isisi dökülür. İçine kum konulup ayakla sağa sola döndürülerek parlatılır.

Kalaycılar testi, tavayı cilalarken çok keyif alırlar. Kalay yapmayı bir meşgaleden öte

kabın içine gizlenmiş bir tılsım olarak görürler. Kaplar paklanırken köyün çocukları kuş yavrusu gibi kabın başına birikirler. Kabın dibinden ne çıkacağını merak ederler. Kalaylanacak kabın benzi ortaya çıkana kadar beklerler. Bakırın zıypak yüzü gözükmüncce çocuklardan bir alkış kopar. Kalaylanacak kap sıcak su ile yıkanır.

Kalay yapmak için mangal kömürü yakılır. Ateşe üflenir. Üflerken baş döner. Çadırın önünden kalayın hikmeti ile ateşin sabrı birbirine karışır. Ateşin dumanı göğre yükselir. Bir taraftan körük kurulur. Büyükler körük çeker. Körük davula benzer. Deriden yapılmış körüğün iki ayrı ucunda tahta sap bulunur. Sapları tutan kişi körüğü ileri geri hareket ettirir. Körük insan gibi nefes alır. Nefes alırken karnı şişer. Körük kocaman olur. Körük nefesini verirken köze üfler. Köz bir kızarır bir kararır.

Kalaycı, kabı maşa ile zapt eder. Maşa yoksa eliyle tutar. Eldiven bulmak zordur. Kalaycı, kabın önünü yanını ateşte ısıtır. Nişadıra batırır. Tuz ruhu katar. Tuz ruhu kabın pasını alır. Nişadır kalayın kaba yapışmasını sağlar. Kalaycı, yanı başındaki sahandan kalayı alarak kalaylayacağı kabın içine dışına serper. Pamukla kabı ovalayıp kalayı kaba yedirir. Parmaklar yara bere içinde kalır. Kalayın kokusu ciğere işler.

Kalaylanan kap güneşe konur. Güneş vurdukça kap ışıldar. Güneş evine çekildiğinde her şey solar. Pırıltı yerini sessizliğe bırakır. Kalaycılar içindeki yorgunluğu geceye taşır. Gecenin karanlığı derdi saklar. Kalaycılar acıyı saklayan dizelerde deva bulurlar. "...

Sinemdedir benim derdim dağlarım/Ben yarımı gizli sarar bağlarım/Ben gündüzler güler gece ağlarım/Benim neler çektiğimi kim bilir...”

Geceleri kalaycıların çadırı misafirden geçilmez. Çadıra gelenlerin sayısı bazen kalaylanacak kaptan çok olur. Efsaneler, destanlar, masallar, gerçek hayat hikâyeleri arka arkaya anlatılır. Bunlardan biri de Kalaycı Derviş’ in hikâyesidir.

Kalaycı Derviş köy köy dolaşarak kap kalaylar. Gittiği köylerde onun kalayladığı kazanlar değil, anlattığı sözler konuşulur. Bir gün, Derviş Usta yoksul bir köye gelir. Sabahın erken saatinde çadıra bir genç girer. Ustaya: “Kulpu kırık bir tavamız vardı, şimdi de tabanı delindi. Annem o tavayla yemek pişiremiyor, bana bir tava verir misiniz?” der. Derviş Usta, gencin ellerine bakar. Gencin parmakları is içindedir. Ustanın dikkatini çeker. Derviş Usta’nın dışarı bıraktığı tavalardan birini çalan genç, akşam çaldığı tavayı bir bahaneyle ustaya getirmiştir. Usta sesini çıkarmaz. Eski tavayı alır. Çekmecedan yeni bir bakır tava çıkararak “Al evladım.” der. Derviş Usta gence: “Senden bir isteğim var. Şu çalıların arasındaki kazanı bana getirir misin?” der. Genç kazanı getirir. Kazanın her yanı kir, pas içindedir. Derviş Usta, kazandaki kiri silerken, genç onu izler. Derviş Usta yavaşça konuşmaya başlar: “Bakırın içi kararır evlat. Ama sen onu ocakta kızdırırsan, içinden asıl yüzü çıkar. İnsan da böyledir. Hata yapar, kararır. Ama pişmanlık ateşine girerse, Allah onun doğru yüzünü gösterir.” Genç, elleri dizlerinde titremeye başlar. Gözünden yaşlar süzölür.

Derviş Usta kazanın pasını temizledikçe gencin içindeki paslar sökülür. Genç, “Tavayı ben çalmıştım ama sonra pişman oldum, tavaya bakarken kendimden utandım.” der. Derviş Usta duymazlıktan gelir. Kazanı kalaylamaya devam eder. Kazanın içi parladıkça, gencin gözleri parlar. İş bittiğinde Usta: “Bazı insanlar kalayla, bazıları pişmanlıkla temizlenir. Sen ikisini birden yaşadın. Şimdi git annenin duasını al.” der.

Dervişin hikâyesini dinleyenler birbirini süzer. Gözler gözlerde durur. Yüzler yüzleri tartar. Kapların dibindeki karaya ısrarla bakarlara hikâyeyi anlatan kalaycının lafı hazırır. “Gördüğünüz kara olsa da bizim kalplerimiz kalaylı olur.” der. Kalaycılarının çocukları babalarının sözüne arka çıkarlar. Küçük yaşta bin bir türlü insanla karşılaşan çocuklar babaları gibi söz ehli olurlar.

Kalaycı çocuklarının oyun yeri çadırın önüdür. Çadırın önünde her çocuğun oturmağı bir taş vardır. Sabahın erken saatinde çadırdan çıkan her çocuk kendi taşına oturur. Kımıldamadan dururlar. Çocuklar taşta oturduklarında yere de hayallere de yakın olurlar. Kimi çıplak ayakla, kimi tek çorapla, kimisi de incecik bez ayakkabılarla otururken gözlerini ileriye dikerler. Taş soğuktur. O taş kimi zaman oyun taşı, kimi zaman sabır taşıdır.

Kalaycı çocuklarının saçlarına tarak değmez. Çocukların saçlarına rüzgâr şekil verir. Saçları gibi ruhları da hürdür. Toprakla dumanla iç içe yaşarlar. Koşarlar, düşerler, kalkarlar. Kömürün dumanı en çok onların yüzünde görülür. Her birinin yüzlerinde siyah izler dolaşır. Çocuklar ayna yerine birbirlerinin yüzüne bakarak gülümserler. Emekle kir kapmış eller, oyunla kararmış ayaklar, düşerken sıyrılmış dizler hiç gizlenmez. Kalaycılarının çocukları; kömürün karası, çadırın karası, ellerinin karası ile her sabah taşın üstüne oturup başlarını göğe kaldırarak işlerine yeni bir hayat yeni bir umut çekerler.

Kalaycılar umudun, saflığın, eğlencenin timsalidirler. Estetik mizaçlıdırlar. Musikiye aşınadırlar. Esmer tenlerinden dışarı taşan neşelerine kahkahaları eşlik eder. Duluđunu şişirip tahta zurnanın sümeğine üflerler. Zurnanın deliğine parmaklar dokunurken, gözler şişer. Gözün bebeği gözün beyazından çok olur. Zurna, ovayı, vadiyi inletir. Yanık bir ezgiyle buluşan zurnanın sesi kalbe iner.” Temmuzda üşür gezerim/Zemheride akar terim/ Dört mevsimde derbederim/Yazım garip kışım garip...”

Kalaycılar kendi dünyasında sessizce çırpınan garip kuşlara benzerler. Kara kuru-

durlar. Maharetleri yücedir. Tepsiden tabağa, siniden teşte, vazodan maşrapaya kadar her şey kalaycıların şanını şerefini tarif eder. Onlar Abdal olarak da bilinirler. Kimileri onlara bala der. Âşık, zanaatkâr, gurba da derler. Elekçi diyenler de olur.

Kalaycılar tahtaya şekil veririler. Kasnak yaparlar. Kasnağın çevresine delik açarlar. Deriyi ip gibi incecik keserek deliklerden geçirip kasnağın içine örerler. Her süyüm darbisiyle bir zarafet dokuyarak elek, gözer, kalbur, çilingir, sarat yaparlar. Çilingirle bulgur elenir. Kalbur ile mercimek elenir. Gözer ile nohut, elekten un elenir. Saratla kesmik elenir. Saratın gözleri daha iridir.

Kalaycılar yaptığı işi babadan dededen öğrenir. Bezirgân olur, baytar olurlar. Kuşları ameliyat eder kursağını temizlerler. Koyunun keşinin kırılan ayağını iki tahta arasına alır deriye kesik atmadan hayvanı tedavi ederler. Üstüne yıldız geçirmeli metalden yüzük yaparlar. Yüzükleri un, bulgur, yumurtayla satarlar. Kalaycılar, kalay yapmakla kalmazlar. Sünnetçi, hayyat, hallaç olurlar. Demircilik, nalbantlık, eyercilik yaparlar. Hasır örerler, sepet örerler. Fala bakarlar. Akan zamana inat ananelerinden hiç sapmazlar.

Kalaycılar vazgeçemedikleri göçebelik ruhunu her yere götürürler. Yel gibi serbest dolaşırlar. İnsanın tabiata en yakın kısmı olarak bilinirler. Hangi havzada olursa olsunlar yaşantıları hep sıra dışıdır. Kendisini bağlamayan işlere yaklaşmazlar. Gündelik işleri seçer, gündelik yer içerler. Birbirine yaslanarak yaşarlar. Komedyenlik, çalgıcılık, yaparlar. Yaşlısı, genci mutlaka bir işle meşgul olurken kalaycıların hanımları da bohçacılık yaparlar.

Bohçacı hanımlar allı yeşilli şalvar giyerler. Başlarına telli poşu bağlarlar. Kıl çadırın önünden ıkınarak yüklendikleri bohçalarıyla kapı kapı gezerler. Bohçacıların hepsi birbirine benzer. Saçlarına kınanın en kızılını yakarlar. Küpeleri baklava dilimi gibidir. Aşağı sarkan ağır küpeler kulağı yirer. Kalaycı hanımları kalabalığın en çok olduğu dam başında, tandırda, çeç yıkayanların önünde bohçalarını açarlar. Carse kumaşlar, ala bula pazenler, desen desen basmaları yere sererler. Pazarlık çok koygun geçer. Pazarlığa yüz-

den başlar ona kadar inerler.

Daha fazla kutnu kumaş satmak için civarında toplanan çocuklara nazar boncuğu takarlar. Alışveriş sürerken bohçacının bir iki arkadaşı ortadan kaybolurlar. Bir süre sonra bağdan bahçeden topladığı ebelik, hardal yaprağı, su nanesiyle beraber tüyleri yarı yoluk bir horozla dönerler. "Kırk yılın başında bir çil horoz çaldık onu da başımıza kakmayın" deyip latife yaparlar. Hayret edenlere "Merak etmeyin sahibine parasını ödedik." deyiverip etrafındakileri utandırırılar.

Kalaycı hanımları kimseye meramını anlatamazlar. İzah edemedikleri her cümle bir bohçanın köşesine bir da yutkunamadığı boğazına düğümlenir. Yaptıkları alışveriş işlerine sinmezse bohçasını sırtlayıp yeni yüzler, yeni sözler, yeni pazarlıklar için mırıldanarak başka mahalleye giderler. "Elimi atmadık dallar kalmadı/Başıma gelmedik haller kalmadı/Kimi gıybetime kimi yüzüme/Bana söylenmedik diller kalmadı..."

Kalaycılar, müziğin dili gibi kalayın dilini bilir, ateşle konuşurlar. Onca zahmetle kalayladıkları bakır onların gözünde eşsiz bir elmadır. Kalaycılarının geçmedikleri kasaba, gitmedikleri köy, girmedikleri konak yoktur. Eskimiş yüzleri ak ederler. Tıpkı yorgun insanlar gibi kapları ayağa kaldırırılar. Mal mülk biriktirme yerine tek kaygıları bir günü şen şakrak bitirerek ayakta kalmaktır. Dünya malına hırsla sarılmazlar. Serveti de şöhreti de tencerenin parıltısı gibi geçici görürler. "... Gül dalına konmuş bir garip bülbül/ Hoş geçir gününü gelecek meçhul/Ah ile vah ile geçti bir ömür/Kim göçtü ki şu dünyadan mal ile..." diyerek çektikleri acıyı müzikle hafifletirler.

Kalaycılar düğün alayını çok severler. Her düğünü kendi düğünleri gibi sayarlar. Davul zurna sesini duyduklarında düğünün kime ait olduğuna bakmadan kadın erkek halaya girerler. Düğün sahipleri onları "Heybesinde türkü taşıyanın yüreğinde garaz olmaz." üslubuyla karşılarlar. Kalaycılar çalgılarını yanından hiç eksik etmezler. Klarneti, kemani, darbukası koltuklarının altındadır. Darbuka kalaycılarının kalbinin attığı yerdir. Keman da öyledir. Kemana her dokunuşta kurtlar kuşlar susar. Kalayın erirken çıkardığı uflama sesiyle

kemanın yayını yarıştırlar. Dinleyenler hayran kalır. Kemanın sesine sevdanın kuru refakat eder. "Yollar uzak dağlar girmiş araya/Merhem bulunmazmış azgın yaraya/Derdimi söylesem bilmem nereye/Sevda almış bir çıkmaza kor beni..."

Kalaycıların pabuçları yırtık sesleri yarıktır. Gocunmazlar, alınmazlar, kırılmazlar. Kırılmaya, küsmeye ayıracak vakitleri de yoktur. "Yeter ki dualarım kabul olsun." diye adak adayanlardan "Kap kalaylarım.", "Kapı kapı deşiririm.", "Kalaycı elbisesi giyerim." diyenleri dahi hoş görüyle karşılarlar. Azıcık gülme fırsatı yakaladıklarında öyle içten öyle tabi gülerler ki sanki bütün kederlerini dürüp büküp yüklüğe kaldırırlar.

Bir zamanlar evlerde onlarca bakır kap bulunurdu. Vaktiyle köyleri dolaşan, hurdacılar bakır kapları alıp cici bicili kaplarla değiştirdiler. Bakır tencereler tedavülden kalktıktan sonra yorgunluk, bitkinlik, can sıkıntısı arttı. Maraz çoğaldı. Mutfakların gidişatı değişti. Yemeklerin tadının kaçtığı gibi ağızların da tadı kaçtı.

Günümüzde bakır kaplar her geçen gün değer kazanmaktadır. Köyde, kasabada, kentte yerleşik kalaycı esnafı her çekiş darbesiyle yorgun bir anıya dokunurken, dağ bayır dolaşan gezici kalaycılar tavanın tencerenin içine çöken hatıraları yeniden canlandırmaktadırlar. Kalaylı tabak çanak, lüks otellerin iş yerlerinin halka açık köşelerinde sergilenmektedir. Torunlar; dededen, ebeden yadigâr kalan kabı kacağı kalaylatarak eskiyi yâd etmektedirler.

Tabiatın tunç yüzlü kır sakinleri kalaycılar; çadırını toplayıp bir bakırın yeniden doğması için başka bir mekâna yol alırken arkalarında midit, yarısı sağlam yarısı çatlamış nal parçaları, deri süyümleri, tavuk cücük telekleri, sayılmayacak kadar hır hırıış, bir de ocağın başında beklemiş çaydanlığın içindeki son demli çayın kokusunu bırakırlar. Geride ise onlar için söylenen birkaç söz, anısı hafızalardan silinmeyecek birkaç da dörtlük kalır: "Gitti kalaycı gitti

Ocak sustu dert bitti
Kazan kaldı köşede
Halay, türkü, söz yitti..."

MAZLUMUN ÂHI

Dağlar bile dayanmaz
Yakar mazlumun âhi
Ateştir duman duman
Çıkar mazlumun âhi

Dibi delinmiş umman
Yutar mazlumun âhi
Keskin can kırığıdır
Batar mazlumun âhi

Fark etmez geda, paşa
Kaldırır çalar taş
Zulmü getirir tuşa
Yıkar mazlumun âhi

Göz koyup dost azına
Düşme nefis tuzağına
Lokmayı boğazına
Tıkar mazlumun âhi

Zindan gibi bir kuyu
Akrep zehiri suyu
Kaybettirir uykuyu
Sokar mazlumun âhi

ASABİ haddini bil
Azıtlı olma sefil
Mazluma Allah kefil
Tutar mazlumun âhi

ASABİ (Köksal AKÇALI)

BABAMA SORUN

Zeki evlatları okutamamak
Nasıl bir çiledir babama sorun
Yoklukla yüzlere vurulan şaplak
Nasıl silledir babama sorun

Dert düşünce gönül denilen köşke
İnanın yer kalmaz aşk ile meşke
Başlayınca keşke bitince keşke
Nasıl bir cümledir babama sorun

Akrandır önünde kalemle duran
Yine hayıflanmak bir daha hüsrân
İnsanın kalbini sessizce vuran
Nasıl bir gülledir babama sorun

Vardır her devirde ölmeden ölen
Batını ağlarken zahiri gülen
Çarşıdan pazardan eve boş gelen
Nasıl bir filedir babama sorun

Komşu çocukların önünde kitap
Değişmiş dilleri değişmiş hitap
Sırtlara yüklenip bırakan bitap
Nasıl bir kütledir babama sorun

Köyümüz kırsalda sanki bir kafes
Biz hariç hedefe varınca herkes
Geçmişten kulağa fısıldayan ses
Nasıl bir sufledir babama sorun

Şeyhmus ÇİÇEK

KIYAMETE KADAR

Allah'tan sığınır günâhtan kaçır
Ahlâklının edep hayâsı vardır
Vücut hatlarını teşhirci açar
Ya bozuk sütü ya mayası vardır

Boyuyla kısalır gölgesi uzun
Erimesi gibi güneşte buzun
İşsiz güçsüz ipsiz sapsız çulsuzun
Er geç ayağının kayası vardır

Münâfıkın yalanladır çabası
Emanete hıyânetlik cabası
Abdullah bin Übeyy ağababası
Verdiği her sözden cayası vardır

Dünyanın ekseni eğiktir niye
Etrafında mevsim oluşsun diye
Ters saat yönünde ne bir saniye
Ne durup yerinde sayası vardır

Kovulmuş şeytan-ı lâîn'in bile
İhlâssız kulları vesvese ile
Şirke düşürerek düşürüp dile
Kıyâmete kadar bayası vardır

Şerif mülk Mâlik'in feşmekân kira
Yani durmaksızın sürekli vira
Nefsten daha büyük müftü yok zira
Her şeye bir fetvâ yayası vardır

Şerif MENGÜTEMÜR

DERGİ DELİLERİ

Mahmut BIYIKLI

Dergileri ve dergicileri severim. Kültürel kuraklığa rağmen kutsal bir inatla sürdürülen bu uğraşı anlamlı buluyorum. Özellikle Anadolu’da çıkarılan dergilerin bende ayrı bir yeri var.

Özgün kapaklarında her daim taze merhabalar sunuyorlar bize.

Şehirlerden gelen dergiler dost mektupları gibidir. Çıkaranların muhabbeti sayfalara, satırlara siner. Editör yazılarındaki içtenlik sizi hemen sarar.

Dergiler her ay meçhule gönderilen bildiriler gibi yayılırlar yeryüzüne. Sonrası sessizlik olsa bile ümit bitmez, heyecan tükenmez onlarda.

İdealist oldukları için iddialı cümleler kurarlar. Büyük bir boşluğu doldurduklarını vurgularlar genelde. Oysa öyle bir boşluk yoktur. Dünya, dergilere yer bırakmayacak şekilde boş işlerle kendini doldurmuştur.

Dergiler ne hazindir ki okurdan fazladır bizde. Bize has bir durum olsa gerek bu da. Dergiler var ama okuru yok. Acı ama gerçek. Bırakın okuru, yazdıkları dergiyi okumayan yazarlar bile var.

Deliler delilsiz sevilir

Bir televizyon programında dergiciliği, vejetaryenlerin mahallesinde kasap dükkânı açmaya benzetmiştim: Et yemeyenlere siz et sunuyorsunuz. Dergi okumayan topluma dergi çıkarıyorsunuz.

Peki, buradaki ısrar nedir? Bu ısrarın sırrını sadece dergiciler bilir, gayrisi anlamaz. Aile çevresi başta olmak üzere yakınlarının “Ne kazanıyorsun?” sorusuna tebessüm ederek cevap vermektir dergicilik. Kimseye inandırılmaz hiç kazanamadığını.

Çoğu zaman maaşından keserek, çocuğunun süt parasından kısararak dergi çı-

kardığını söylemez kimseye. Çünkü bunu itiraf ettiğinde kendisine deli gözüyle bakılacağı kesindir.

Böyle bir toplumda dergi çıkarmak delilik değil de nedir? Akıllı işi midir dergicilik? Değildir.

Ama her yerde akıllılardan geçilmiyor. Bize deliler de lazım. Delileri sevelim. Üstelik delileri sevmek için bir delilinizin olmasına gerek yok. Deliler delilsiz sevilir. Delicesine sevilir.

Kırka ermek

Dergiciler benim için kültür dünyasının delileridir.

Her dergici deli midir? Kriterleri var mıdır? Bence vardır.

Mesela ilk sayıyı çıkarıp ortamı gördükten sonra “Bu şartlarda dergi çıkmaz arkadaş” diyenlere deli demek mümkün değildir.

Sayılar arttıkça delilik oranı yükselir.

İşi on sayıya kadar vardırırlar delilik başlangıcındadırlar.

Kırk sayıya kadar direnenlerde de delilik emareleri sıklıkla kendisini gösterir.

Herhangi bir gruba ya da sermayeye yaslanmadan, Türkiye şartlarında birisi kırk sayıdan sonra bile dergi çıkarmaya devam ediyorsa tanı kesindir: O kişi kesin delidir.

Delilik derecesi

Az da olsa üç yüzüncü sayıya, dört yüzüncü sayıya ulaşanlar vardır ki onlara rahatlıkla “zır deli” diyebilirsiniz.

Vakit kaybetmeden Kültür Bakanlığımız “Kültür Delileri” başlıklı bir ödül ihdas etmeli, her yıl başkentin en büyük salonunda bu kişilere ödülleri vermelidir.

Türkiye’nin normalleşmesi, toplumca normal karşılanmayan bu adamları anla-

makla mümkün olur.

Akıllıların cirit attığı Ankara'da kısa süreliliğine de olsa delilere yer açılmalıdır.

Ağır misafir olarak dergicilerimiz üst düzey bir protokolle karşılanmalı, görkemli mekânlarda ağırılanmalıdır.

Devletlilerimizin "Bunlar şatafata alışır da akıllanırlar, dergiciliği bırakırlar" diye telaşlanmasına gerek yoktur.

Çünkü dergiciler akıllanmaz. Onlar iflah olmaz. Bir ellerine dünya, bir ellerine dergileri verilse onlar yine dergilerini seçerler.

İyi ki varlar

Hayatında hiç dergi çıkarmayanlara garip gelebilir bunlar. Ama bir sayılık, iki sayı-falık öğrenci dergisi bile çıkaran, ne demek istediğini anlar.

Ben dergilerimizi ve onları çıkaran deli-lerimizi seviyorum. İyi ki varlar.

Şu menfaat dünyasında çıkarsız, hesapsız yaşayanların olması insanlığa dair umudumuzu artırıyor. Çok akıllılardan bıktık. Ne geldiyse başımıza onlardan geldi.

Dergicilerin kıymetini bilelim, zahmet olmayacaksa lütfen okuyup takip edelim.

Nice sayılara inşallah

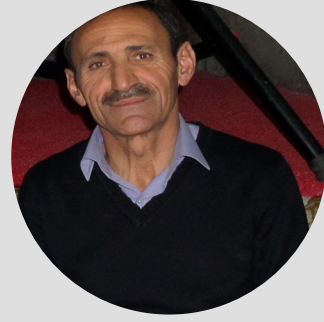
Bu yazı vesilesiyle, Edirne'den Arda-han'a kadar ses bayrağımızı burçlarda dal-galandıran bütün dergici dostlarımızı, en de-rin muhabbetle selamlıyorum.

Anadolu'nun taşına toprağına, sokağı-na ve semasına edebiyat mayası çalan bütün kültür erlerine bitimsiz saygılarımı sunuyorum

Kalemin ve kelamın ışığını karanlıklara taşıyan, mevsimlere inat bahar kokusu yayan bu deliler sayesinde aşk kağıda yazılmakta toprak vatana dönüşmektedir.

Onların kalemiyle Anadolu bir gül bah-çesine, şiirleriyle şehirler birer irfan ocağına çevrilmektedir.

Aynı aşkla, aynı heyecanla, aynı coş-kuyla; nice sayılara, nice mektuplara, nice yolculuklara inşallah.

YA SEN GEL YA DA ECEL

Hüznünü taşıyorum boşa geçen günlerin,
Çilesine katlandım melûl mahzun dünlerin.
Hayalimin dehrinde demledim melâlimi,
Görmeni çok isterdim o pejmürde halimi.

Şimdi nasılsın bilmem ben hiç iyi değilim,
Adına kilitlendi hançeremde ki dilim.
Senin olmadığın gün ruhum öksüz ve yetim,
O mücella çehreni görmektir saadetim.

Sensiz mânâ içermez narin dokunuşlarım,
Kanadı kırık uçar gökyüzünde kuşlarım.
İdamlık sehpaları , her geceme kurulur,
Sana mahkum yüreğim uykusunda vurulur.

Mevsimlerim buz tutar durmadan içim üşür,
Kan revan şu gönlüme sevdâ kıymığı düşür.
Benim sessiz feryâdım bir tek O'na ulaşır, Ya-ratandan ötürü senin sevgini taşır.

Kalmadı dizlerimde ey yâr zerrece mecel,
Gelemem deme sakın ya sen gel ya da ecel.
Gayret ettim nafiye, sözümü tutamadım,
Unutmak kolay sandım fakat unutamadım.

İşte ben bu azâba canhıraş dayanırım,
İnan bana her sabah kokunla uyanırım.
Sensiz karanlık çöker tüm ışıklarım söner.
Bana geldiğin günü dünyam cennete döner.

Sanmaki dîvâneyim ben nede bir alkolik,
Sevdâ sancılarıyla kıvranan melankolik.
Hayatımı mahfeden birinin berdesiyim,
Umrunda değilim ki ben o yârin nesiyim.

Şiirler bestelenmez gayrı çalmaz sazımız,
Böyle imiş demek ki bizim alın yazımız.
Birgün şu sarp dağları beraber aşamazsak,
Mahşere kalsın bu aşk eğer kavuşamazsak.
Hâlîl BELGELİ

ZENGİNİMİZ BEDEL VERİR.

Mustafa ACAR

Gün ağarmak üzereydi. Köyün taştan örülmüş, istisnasız hepsi de tek katlı olan evlerinde insan sesleri, sığıra katılmakta olan büyükbaş hayvanların, uyku sersemliği ile çıkardıkları homurtu benzeri seslerine karışıyordu.

Temmuz'un sonuna yaklaşırken; köyün yaklaşık 300 adım altından geçen, Zamantı ırmağının gönderdiği serinlik bile yeterli olmuyordu geceleri. Yaklaşık 3-4 aydır uykuyu kaybetmiş olan Melek kadın, idare ışığının yardımı ile çehresini zor seçebildiği, karşı sedirde uyumakta olan, yegane güvencesi, tek oğluna:

- Kalk Omarım kalk geç kalacağız. Diye seslendi.

Ömer ağır olan uykusuna rağmen, tedirgin yattığından olsa gerek, bir seslenişte uyanmıştı.

- Buyur ana ! bişey mi dedin?

- Anan gurban Omarım, anan öle de sana yük olmaya.

- O nasıl şor ana! duymamış olayım.

- Şoru, moru yok yiğidim. Üç aydır çektiğini ben bilirim. Benim yüzümden zehir olur hayatın. Benim iflah olacağım yok. Ötağn hocanın sana yaptığı işmarı annamam mı sanın? Hadi inatlaşırsın da seni gırmayım diye giderim şegre, yoğsam bilirim bu illet beni götürecekt.

- Ana sil ,süpür at bunları gafandan. Südünen yuka iyi gelir midene,ocağa goyum. O arada gağnyı hazır ederim. Yola goyuluruz hayırlısıyınan.

Kağnyıya öküzleri koşan Ömer, üstüste serdiği iki mitil üzerine anasını dikkatlice yatırdı. Bir bohçaya yolluk yufka ile peynir koymuştu. Kapatıp iple sıkıca bağladığı dış kapının gıcirtısını kağni tekerinin çıkardığı cızırtı

takip etti.Şehre yolculuk başlamıştı.

Şehir; yaklaşık 90 yıl önce, Torosların eteğine ,bir sürgün neticesinde, zorla iskan ettirilen bu çaresiz, bu yoksul köye hayaller kadar uzak, çağırsan sesin duyulmaz, inlesen kimse anlamaz,Kadir-i mutlak Cenab-ı haktan gayrı.

Sene 1948, çok partili döneme geçeli henüz 2 yıl olmuş, DEVLET adı verilen tüzel kişiliği temsil eden, burnundan kıl aldırılmaz zevat, muhkem binalarda, rahat koltuklarında ,içtikleri kahve yardımı ile bünyelerindeki uyku mahmurluğunu atmaya çalışırken, bir de bu yerleri mi düşünüp kafa yoracaklardı.

Herkesin kulağı Ankarada idi. Ankara ne derse o oluyordu. 2.Dünya savaşı tüm ülkeleri sarstığı gibi, bu toprakları da etkilemişti doğal olarak. Yoksa yakın geçinme şart ve imkanları daha da daralmıştı. İki yıl önce ilk kez yapılmış olan çok partili seçime dair, şaibe söylentisi , İsmet Paşa korkusu ile alenen konuşulmasa da,fısıltılar halinde, kulaktan kulağa, yerine göre abartılarak anlatılmaya devam ediyordu.

Kuşluk vaktinde, Bostanlık ve Keve-nağıl köylerini arkalarında bırakarak Bel köyünün arazisine ulaşmışlardı. Kağnyı bir yabani armudun gölgesine çekip, öküzleri çözüp, anasını doğrultmuş, dirseğinin altına yerleştirdiği çul yardımı ile oturur vaziyet aldirmişti.Bir yandan peynirli yufka dürümlerini yerken, diğer yandan gözlerinin erişebildiği yere kadar,merakla boş boş bakıyorlardı. Sessizliği bozan Ömer oldu.

- Ana dedi. Şu gördüğün evler Persek. Persek köyü. Oraya varınca elini yüzünü yıkarım ferahlarsın. Su şitilini de doldururum.

- Olur oğlum sen nasıl münasip görürsen.

Yola koyuldular.

Ömerde geç kalmanın telaşı ağır basıyor, bir an evvel şehre ulaşmak istiyordu. Allahtan yol yokuş aşağı idi. Bibisi nin kocası Necati emmiden emanet aldığı öküzler ,zorlanmadan çekiyorlardı kağnyı.

Bir ara, yola çıkarken sağ yanına döndürüp, rahatlattığı anasından inilti gibi bir ses duydu:

- Neyin var ana? sızlanırsın.
- Yok oğlum ne sızlanması.
- Dua mı edersin?
- O da değil, ağıt söylerim ağıt.
- İyi güzel söylen de, ne söylersin anam?
- « Gara çadır ismi dutar, Martin tüfek pas mı dutar?
- Ağlayanım anam bacım,
- Elin gızı yas mı dutar?»

Ne güzel yakılmış anam,sen de tam gaydasında söylen, devamı var mı ana? devamı nasıl ki?

- Ne olsun guzum, gara Zala dertlerini, yürek yangınını sayıp dökmüş, en sonunda da;

«Zenginimiz bedel verir,

Esgerimiz fahırdandır» deyi bağlamış işte. Aşiretin derdi de bitmez ağıdı da.

- Hayırlısı be anam. Buna da şükür, aç değilik, açık değilik.

- Şükür ya oğlum şükür, iki cızı toprağımızı sürmeye bir çift öküzümüz yok, öndüğ emanet alırsın. Olanda öküz sürüyünen olan mı çok ahıllı biz mi deliyik? bilemem gayri.

«Persek»e girdiklerinde; köyün yaşlıları öğle namazını eda etmiş, camiden çıkıyorlardı.

Münasip bulduğu gölgeye çektiği kağından sırtına aldığı anasıyla, kapısının eşiğinde kirmen eğiren yaşlı kadına yaklaşp hela yı sordu.

Dönüşünde ev sahibini, bir elinde sahanın dolusu yoğurt,diğer elinde iki adet bazlama ile bekliyor görünce;

- Bibi ne zahmet edersin?
- Tanrı misafirisiniz oğlum. Yiyin, helal olsun.

Boşa geçireceği her dakikayı ziyandan sayıyordu Ömer. Kıvrak hareketlerle sırtladığı anasını kağınyaya yerleştirirken, bir yandan da ev sahibine dualar ediyordu, dilinin döndü-

ğünce.

Zaruret olmasa; tek başına gitmeye cesaret edemeyeceği şehre doğru yola koyuldular.Yol üzerinde Gülveren ve Sakaltutan köyleri ile Mengicek hanı vardı. Mümkün olsa hiç birinde de mola vermek istemiyor,şehre gece girmekten oldukça yılıyordu. « İz bilmem, yol bilmem, şehirde kaybolurum « diye düşünüyordu. Gündüz ne ise de; geceyi her aklına getirdiğinde, soğuk terler döküyordu, temmuz güneşinde.

İkinci vakti; Mengicek hanını geçtiklerinde biraz ferahlar gibi oldu.Köydeki yaşlıların ifadesine göre; az bir mesafe kalmış olmalı idi. «Hele bir Reşadiyeye ulaşayım şehir görünür» diyordu.

Ne hikayeler anlatılırdı,bitmek bilmeyen kış geceleri köy odasında, şehre dair, şehirliye dair. Sanki ilk kez gidecek olanların, gözünü korkutmak, onları baskı altına almak için özel olarak uydurulmuş, kurgulanmış sanırdınız bu hikaye ve menkıbeleri.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen Ömer çare diyerek, derman umarak gidiyordu şehre. Anasının en azından bir kaç yıl daha yaşamasına vesile olmasını umduğu ilaca, doktora ulaşmak istiyordu.

Yaklaşık bir ay gibi kısa bir süre sonra, aynı yoldan, bu kez ters istikamette, anasının cenazesini , yüreği kavrularak götürceğini tahmin bile edemedi, aklına gelen tüm olumsuz fikirleri , kafasını inatla iki yana sallayarak, duyulur duyulmaz bir sesle, «Allah gafurdur, rahimdir» diyerek def etmeye çalışıyor, yürüyüşünü daha da hızlandırıyordu. Güçlü ayaklarının tozlu toprağa her temasında çıkardığı pat , pat « sesleri sanki öküzlerin bünyesinde meses tesiri yaratıyordu.

Bir yandan da anasını; tarlada elinde orakla çalışırken,harımda mısır ve hıyar toplarken hayalliyor, bir kağında bitkin halde mecalsiz yatan anasına , bir de hayalindeki anasına bakıyor, farkında olmadan , dişlerini sıkarak inatla, hırsla içinden «Her şey düzelecek,ne günlerimiz olacak, hele bir şehre ulaşalım da” diye düşünüyordu.

Öyle ya, köy imamının, bir oturma esnasında köy odasında dediğine göre; şehir medeniyetti, Görgü görenekti aynı anda. Her güzelliği bünyesinde barındıran umuttu.

İLAÇ

Esenpınar Beldesi, eski adı Güvere;
Doyumsuz doğasına yakışmış dağla dere...

Yaklaşık kırk yıl evvel, Yalan Ömer adında;
Bir genç yaşarmış burda, zevkinde, muradında...

Şehre gidecekmış ya, saçlarını taramış,
Sipariş almak için annesini aramış;

Annesi Sultan Nine, komşuya gitmiş meğer
Ömer kapıyı çalmış, "sipariş varsa eğer?"

Komşunun kızı Elmas, gence bir zarf uzatmış;
"Bu ilaç bana lazım", deyip on lira atmış...

Yalan Ömer bakmadan, zarfı koymuş cebine;
Yola çıkmış nihayet, atlayıp merkebine...

Birkaç saat içinde, genç Erdemli'ye varmış;
Gürgah Eczanesi'nde, zarfı cepten çıkarmış;

Elmas'ın kâğıdını eczacıya vererek;
"Bu ilaçları alsam, komşu kızına gerek"

Eczacı, okuyunca, kâğıdı vermiş geri,
İlacı alamamak, fena germiş Ömer'i:

"Eğer sizde yok ise, başkasına bakarım!"
"Evli misin?" demişler, Ömer demiş: "Bekârım!"

"Oğlum" demiş eczacı, "yok ise gönül sizin;
"Kâğıdı iyi oku, ilacı sensin kızın!"

Birkaç hafta sonunda, gençleri evermişler;
Yalan Ömer'le Elmas, mutluluğa ermişler!

Canlı cansız ne varsa, gerçek sevgiye muhtaç;
Var mıdır aşk gibisi, gönül derdine ilaç!
Halil GÜLŞEN

ŞİMDİ

Ben yenildim hayata her zaman yek geldi zar
Şans kapımı çalmadı tükendim azar azar
Neyleyim bundan sonra abat etse ne yazar
Soldular birer birer bende mevsim kalmadı
Yaşamak çok zor şimdi hiç hevesim kalmadı

İflah olmam bir daha can evimden vuruldum
Sırtımda gam yükü var yıllar gibi yoruldum
Sitemim kula değil ben feleğe darıldım
İnleyen yüreğimde neşe bitti haz bitti
Ömrüm yaprak döküyor bahar bitti yaz bitti

Uzadıkça uzuyor tan doğmayan geceler
Sırrına eremedim çözümsüzdü heceler
Beklemekle gelmiyor hayattan mucizeler
Her hâlime şahitsin el gibi durma öyle
Onanır mı yaralar söyle saki sen söyle

Sükût etti dillerim hiç şikâyet etmiyor
Unutmuşum gülmeyi ıstırabım bitmiyor
Enkazı taşımaya artık gücüm yetmiyor
Siliniyor esamem hatırlarda adım yok
Uçup gitmek isterim uçacak kanadım

Sakinin işi değil derdi, elemi silmek
Neşe bana yasaklı nasip olmuyor gülmek
Öyle zor ki dostlarım ölüp ölüp dirilmek
Dert bedeni kuşattı her yeri sardı şimdi
Şu hayatı sil baştan yaşamak vardı şimdi

Handan UÇAK TUNCA

İKİ CİHANDA BAYRAM

Fatma ÇETİN KABADAYI

Bayram'ın zihnindeki düşünceler onu bir çapa gibi aşağıya çekiyordu. Olanların ve olacakların etkisinde geçen gün ve gecelerine günbegün yenisi ekleniyordu. Yorgun gözlerine yansıyan kaygıları zayıf bedenini de güçsüz gösteriyordu.

Bayram'ı köyün en güzel kızlarından Şehriban ile nişanlamışlardı. Mutluydu ama önceki nişanlısının nişandan altı ay sonra başkasıyla kaçmış olmasını da bir türlü kabullenemiyor, bu konunun hem köyde hem civar köylerde konuşulmasından hayâ duyuyordu.

Babası Abdullah Bey her işte bir hayır olduğunu defalarca söylemişti. Annesi Nazmiye Hanım da aynı fikirdeydi. Ya evlendikten sonra olsaydı böyle bir olay? Allah yavrusunu korumuştur işte. Şehriban iyi kızıdı. Köyün gözdelelerinden. Bayram henüz on dokuzundaydı, kendisinden iki yaş büyük olan Şehriban ile nişanlanmak onu rahatsız etmiyordu. Onun için zaten güven ilk sıradaydı artık. Bayram tecrübeleriyle olgunlukta zaten yaşlılarından oldukça ileri seviyede idi. Oturacakları ev köy meydanında neredeyse hazır. Avlu giriş kapısında sallanan nazar boncuğundan, ot süpürgeye, ibrikten eleğe hepsi onları selamlıyordu. Evin holündeki hasırdan, mutfakta dantel ipten örülüp giydirilen oklavaya, sedir minderlerinden yedek halılara, tencereden tavaya hepsi özenle yerleştirilmişti. Haftaya yapılacak düğün için anne baba kadar kardeşler de dört elden koşuşturuyordu. Kız evi de ayrı bir tatlı telaşa gark olmuştu.

Ah o etaminden işlenen yaygılar... Yer yastıklarına sererken hayale dalan Şehriban'ı

doğrusu heyecanlandırıyordu. Anne babası, aynı köyden bildikleri, bugüne kadar köyden hiç çıkmamış, çiftçilikle, hayvancılıkla, ticaretle uğraşan Bayram'ın damatları olmasına gönülden razılardı.

İyi delikanlıydı Bayram. Hal hatırı bilirdi. Çalışkandı. Varlıklıydı. Kızına da sahip olduktan sonra başka ne isterlerdi ki?

Düğün günü nasıl da yakışıklı olmuştu Bayram. Heyecandan dolaşan eli ayağına ağabeyi Habib'in telkin edici sözleriyle hâkim oluyordu. Habib'in gözünde Bayram artık evini kimseye muhtaç olmadan idare edecek güç ve kudrette bir delikanlıydı. Hem arkasında babası ve ağabeyi oldukça sırtı yere mi gelirdi? Sazlıpınar köyünde bulunan Karapınar'dan gelen gençlerin Konya'dan gelen akrabaların gözü hep damadın üstündeydi. Herkes hayranlıkla gıptayla bakıyordu. Şehriban da ona bakmaya doyamıyordu. Eşi, evinin direği, gözünün nuru olacaktı. Duayla mırıldanan dudakları duvağının altından fark ediliyordu. Bayram'ın güzel gözlerine yaşanmışlıkların hüznü, gelecek günlerin sevinci eşlik ediyordu. Takım elbisesinin içinde hem utangaç hem gururlu bir delikanlı vardı. O da Şehriban'a sevgiyle bakıyordu. Terbiyeli, güzel kızıdı doğrusu. Tüm misafirlerle köyde coşkulu bir düğün yapıldı.

Düğünden sonra günler hızla akmaya başladı. Yeni çift birbirini tanımaya, daha çok sevmeye yeminli gibiydi. Sayılı gün elbette çabuk geçirdi. Otuz gün sonra Bayram'ın aske-re gidecek olması Şehriban'ın yüreğini acıtsa da başka çaresi yoktu. Kocasını sabırla, özlemle bekleyecekti.

İlginçti doğrusu. Her yıl üç tertip çıkan askerlik seksen sekiz yılında yani o yıl sadece mart ayında çıkmıştı. Bayram'ın acemi birliği Isparta'ya, usta birliği Mardin'e çıkmıştı. Acemi Birliği'ni bitiren Bayram, Usta birliğine gitmeden önce otuz gün izne geldi.

Nasıl da özlemişti köyünü, köyünün kokusunu... Ana babasını, ağabeyi Habib'i, kız kardeşlerini, Şehriban'ı, sadece bir ay geçirdiği acar evini... İzindeyken doğuya çıkan dağıtımından bahsederken yüreğine bir endişe düşüyordu. "Allah bilir de ben oradan zor gelirim," diyordu. Korkuyor muydu Bayram? Gidip de dönememek gelip de bulamamak diye bir şey vardı.

Bayram izin dönüşü günleri defalarca sayarak askerliğine devam etti. Son günlerde saatlerin izafiyetini dahi sorgular olmuştu. Artık ranzalarda değil evindeki yatağında uyumak istiyordu. Şafak on sekizdi... Tam on sekiz... Komutanı ve arkadaşlarıyla yine bir çatışmaya katıldı. Doğunun soğukluğu ellerini ayaklarını kesiyordu. Asker elbisesi kadar ana babasının duasını da üzerinde hissediyordu. Komutanın önderliğinde siper aldıkları yerden düşmana ateş ediyor, Allah-ü Ekber nidalarıyla güç alıyorlardı. Merminin seslerine, sayısız atılan sarı zembereklere kulakları alışmıştı. Dinlenmeleri için komutan süre verdiğinde sessizce çukurun içinde bekliyorlardı.

"Bayram Alkış, yakında gidiyorsun ha tertip, sayılı günlerin kaldı," dedi İzmirli Bekir. "Nasip," dedi Bayram, hele düşmanı alt edelim de sonra konuşuruz bunları.

Bir saat boyunca sessiz olmalarını söyleyen komutan geçen sürenin sonunda karşı taraftan artık ses gelmediğini fark etti. Karşı taraf pes edip gitmiş olmalıydı. Askerlerine gururla seslendi;

"Çatışma bitmiştir!"

Nice çatışmalar yaşandı o yerlerde mezara benzeyen menzillerde nice askerler saklandı. Dağların dili olsa anlatacakları herkesi gözyaşına boğardı.

Evde de tatlı bir telaş vardı. Bayram'ın terhis olmasına kaç gün kalmıştı şurada? Sayılacak olsa haftalar sahip olduğu gününden utanırdı. Şehriban'ın gözü yoldaydı. Henüz bir toz dahi kondurmadığı, iki ay kaldığı o yeni evinin her odası her gün silinip süpürülmüş, her yeri yeniden düzenlenmişti. Koyunlar, keçiler sabahın seherinde sürüye gitmiş; Şehriban inekleri sağmış, otlatmaya göndermişti. Köyün en güzel, en verimli tarlaları Bayram'ın babasındı.

Hele askerden gelsin Bayram'ı, ona yine börekler açacaktı. Şehre giden olsa siparişleri de vardı aslında. Bahçede çamaşırları asmaya başladığında duası kabul olmuş gibi kayınbabasını ve Habib ağabeyini gördü. Evet, şehre gidiyorlardı.

"Hayır olsun inşallah baba?"

"Komutanlıktan çağırdılar ama sakın telaşlanma kızım, Bayram ayağından vurulmuş, buradaki hastaneye getirmişler. Hele abinle gidip bir bakalım."

Şehriban'ın kolu kanadı yanına düştü. Kalp atışları hızlandı.

'Ben de geleyim,' diyecek oldu, yutkundu. "Hele biz bakalım, belki alır geliriz, olmazsa seni ararız, sen de annenle gelir görürsün."

"Peki baba. Nasıl münasip görürseniz."

Onları yolcu ettikten sonra avludaki ahşap sandalyeye oturdu Şehriban. Duası büyüktü. Allah vere de erinin yarası derin olmasaydı. Ayağından vurulmuş demişlerdi, sakat kalır mıydı? Allah korusun, uzuvlarından biri zarar görmüş olabilir miydi? Gidince öğrenirler nasıl olsa arar haber verirlerdi. İyi de köyde dün gecedan beri elektrikler yoktu ki. Nasıl haber vereceklerdi?

Bir iki saate kalmadı ki acı haber her yere duyuldu. Köyün elektrikleri hemen açılmıştı. Önceki gece tedbir amaçlı kesildiğini artık herkes biliyordu. Televizyon açılmasın, haberler dinlenemesin kimse çıkıp da "Sazlıpınar'ın şehidi var," diye söylemesin, anası babası yakınları el âlemden duymasın diye

devlet tarafından tedbirler alınmıştı. Ne köye ne yakın köylere elektrik verilmemişti dün gece.

Şimdi Bayram'ın evinden ağıt sesleri yükseliyordu. Her cümlesi insanın yüreğine saplanan. Kimi anlaşılan kimi tahmin edilen kelimelerle, gözyaşlarını silecek kimse yoktu. Herkes ağlıyordu.

Babasını ve ağabeyini İl Komutanı hastanede karşılamıştı. "Başınız sağ olsun," diyerek olanları anlatmıştı.

Çatışmanın olduğu o gece -yirmi bir haziranbindokuzyüzseksendokuzda-sabaha kadar düşmanla çatışmıştı askerler. Ardından Komutan bir saat boyunca dinlenmeleri için hendekte sakladığı askerlerine karşı taraftan ses gelmediği için sevinçle seslenmişti.

"Çatışma bitti!"

Hepsi huzurla toparlanıp ayağa kalktıkları anda birden bire atılan mermilerin sesleri önce kulaklarda çınlamış ardından dağlarda yankılanmış, sonrasında da geldiği yerden kırmızı bir yol yapmıştı. On yedi kurşun birden atılmıştı. Nihayetinde, sinsice hesaplanan, hedefi belli kurşunlar Mehmetçiklerin tazecek bedenlerine gelmiş, soğuk tenlerine akan sıcak kanları toprağa doğru yol bulmuştu. Oracıkta şehit olan Bayram'ın bedeni de diğerleri gibi ruhundan ayrılmıştı. On asker, bir astsubay sabah saat beş sularında yorgun bedenlerini emanetin sahibine teslim etmiş, şehitlik mertebesine nail olmuşlardı. Bayram şehit olacağını hissetmiş miydi sahiden? "Giderim de, oralardan zor gelirim" derken bunu biliyor muydu?

Abdullah Bey artık şehit babasıydı, Habib şehit ağabeyi idi. Omuzları çöktü, yıkıldılar. Bayram şehitlik mertebesine yükselmiş, iki cihani da bayram edilmişti. Ya kalanlar? Şehriban? Daha yeni gelin olan Şehriban?

Duyunca nasıl inanacaklardı nasıl dayanacaklardı? Ya Bayram'ın annesi? Nazmiye Hanım bundan böyle acıların en büyüğünü yaşayacaktı. Evlat acısı yüreği parçalamaz

mı?

Bayram'ın cenaze töreni yirmi üç Haziranda ilçeden ve ilden gelen komutanlar, askerler, yaşlılar, gençler, çocuklar; kasabalı; köylü; tüm halk, tabiri caizse; herkes katıldı. Gözyaşları sel oldu. Terhisin gününü beklerken bayrağa sarılı tabutunda köye gelen Bayram'ın genç bedeni dualar eşliğinde toprağa verildi.

Aslına bakılırsa O'nun toprağa verilmesiyle anne babası da canlı cenazeye dönmüştü, onlar da yaşarken gömülmüştü adeta. Ağzılarını bıçak açmıyordu, gülümseme diye bir şey var mıydı sahiden hayatta? Yaşamak için dahi de olsa yemek yemeseler olmaz mıydı?

Aylar geçse de acısı hafiflemedi hiç birinin. Anne babası da kardeşleri de ondan kalan hiçbir şeye dokunulmaması konusunda hem fikirdi. Evi öylece duruyordu. Peki ne zaman kadar duracaktı o ev? Ya Şehriban? Cenazeden yirmi gün sonra babası Şehriban'ı alıp götürmüştü. Baba evine geri giden Şehriban'ın hali de iyi değildi. Evi de hayalleri de öylece kalakalmıştı.

"Gidip Şehriban'ı geri isteyelim," dedi anası.

"İsteyelim mi?"

"Evet, küçük oğlana, Ali'ye isteyelim, onunla evlensin."

"Neler diyorsun Nazmiye Hanım? Olacak şey mi bu? Hem de Ali'ye?" diye itiraz etti Abdullah Bey. Hanımı günlerce konuştu, ikna etti. 'Neden olmasın' diyordu? 'Evi hazır, çocuğu zaten olmadı, ortada mı kalsın Şehriban? Adı dula çıktı, öyle bir genç kadın ziyan mı olsun başkalarında?' En mantıklısı buymuş gibi geldi düşündükçe. Kardeşlerinin de gönlü yoktu başlarda ama çaresizlerdi.

Rahmetli eşinin kardeşi Ali'yle evlenmeye razı olur muydu Şehriban? Ali biraz safçaydı. Abisi gibi bakkal işlerini idare edemez, otlatmaya çıkardığı koyuna dahi Allah yoluna sahip çıkardı.

Bazı meseleler düşündükçe insana

mantıklı gelirdi. Deneyeceklerdi. Acılarını az da olsa hafifletmek için de iyi gelecekti bu evlilik.

Hazırlanıp Şehriban'ı istemeye gittiler. Ali dünden razıydı.

İlk istemede kıyamet koptu. Kızın babası gel

me sebeplerini öğrenince misafirleri evinden sopalarla kovdu. Arkalardan "Birine verdik de ne oldu?" diye bağırarak sesi köyün boz duvarlı dar sokaklarında yankılandı. Bu kadar büyük bir düşüncesizliğe nasıl cüret edebilirlerdi? Köy halkı son zamanlarda hep bunu konuşur olmuştu. Onlara da mantıklı gelmeye başlamıştı. Vazgeçmediler. Alacaklardı Şehriban'ı Ali'ye.

Yeniden gittiler. "Asla" denmişti. Denmişti denmesine de iki ailenin de dikkatlerini çeken bir durum vardı. Kendi evinden sonra baba evine dönmenin ağırlığını tüm bedeni ve ruhuyla hisseden Şehriban'ın ailesi istemesinde de bu evliliğe gönlü vardı. "Olmaz" dememişti. "İstemem" dememişti. Sessiz kalmıştı. Bayram'ın ailesini, ailesi gibi sevmişti. Ona karşı en ufak bir kırıcı sözleri olmamıştı. Kendi çocuklarından ayırmamışlardı en başından beri. Şehriban aslında Alkış ailesini çoktan sahiplenmişti. Belki de bu yüzden vazgeçmediler ondan, belki de bu yüzden cesaretle gittiler her seferinde.

Şehriban'ın bu evliliğe karşı çıkmıyor olması sorunu çözer miydi peki?

Defalarca gidildi kız kapısına, defalarca kovuldular. Beş, on, on beş, yirmi... Asla vazgeçmeden. Sonuçta Şehriban onlara Bayram'ın emanetiydi. Otuz üçüncü gidişlerinde kızın babası epeyce yumuşamıştı, bıkmıştı, eşinin ve kızının baskılarına da dayanamayarak şart koştu:

"Madem kızımız da istiyor, mehir olarak yüz dekar tarla isteriz, tapuyu kızımızın üzerine yapacaksınız." dedi.

"Veririz elbette, Bayram'ın emaneti o bize. Feda olsun, isterse hepsini veririz," diyerek kabul etti Abdullah Bey.

Anlaşmışlardı. Yeniden nikâh altına girdiği için Bayram'dan kalan bir yıldır aldığı şehit maaşı kesildi. Yüz dönüm karşılığında Şehriban aynı eve ama eşinin kardeşine eş olmaya gelmişti. Bayram'ın diğer kardeşleri

bu konuda başından sonuna hep sustu. Yedi kardeşten hiç biri "Bu haksızlık. Gözünüz bir şey görmez oldu," diyemedi. Acılarından dolayı üstlerine gitmek, yanlış anlaşılacak istemiyorlardı. Düşün yapılmadı. Sessiz bir nikâh, sessiz bir tören, buruk bir sevinç.

Günler geçti. Şehriban Ali'nin yanında dahi "Bayram'ım, cennetlik erim," dese de Ali incinmedi. Şehriban Ali'nin her haline alışmaya çalıştı. Şikâyet hakkı yoktu. Gelmeyi kendi istemişti. Ali'yi zamanla kocası belledi, belledi bellemesine de onun saflığını, iyi niyetini de biliyordu.

Bir gün hükümetten bir kanun çıktı. Yıl iki bin altıydı. Şehidin ailesinden biri memur olarak işe girebilecekti. En münasibi Ali'ydi. Hem eşine bakar hem de para kazanmayı öğrenirdi. Ne de olsa artık Şehriban'dan çokluk çocuğa da karışmıştı.

Memur olarak il sağlık müdürlüğünde işe girdi. Çay, kahve, temizlik işlerine bakan odabaşıydı. Mutluydu. Çalışma arkadaşları onu seviyordu. Yapamadığında idare ediyorlardı. Ali mülayim bir insandı, ne söylene "peki" derdi. Aylığını alınca maaşını getirip Şehriban'a teslim ederdi.

Aradan geçen yıllar Şehriban'a üç kız bir oğlan acılı, anne babaya da hastalık vermişti. Hiç doktora gitmeyen Nazmiye Hanım, oğlunu şehit verdikten sonra tansiyon, şeker hastalığına yakalandı, beş yıl sonra vefat etti. Onun da acısı eklenince beyin tümörü olan babası da altmış üç yaşında hemen arkasından hayatını kaybetti.

Ali on yedi yıl memur olarak çalıştı. Son yıllarda elinin bolluğu, bazı insanlara güveninin boşa çıkması nedeniyle mehir olarak verdiği tarlaları elinden yavaş yavaş gitti. Bu eşini de çocuklarını da üzmüştü. İş yerinden geldiği bir akşam tansiyon nedeniyle hastaneye kaldırıldı, yoğun bakıma alındı, gözlerini dünyaya orada kapattı. Evine bir daha dönemedi.

İki çocuğun evlenmiş olması teselli oldu Şehriban'a. İki çocuğuyla aslında hep yalnızlık çektiği bu hayatı yaşamaya devam etti. Şehriban duvarından bir gün dahi indirmede ilk göz ağrısının fotoğrafını. "Şehit'im, Bayram'ım," diyerek yaşayamadığı günleri yüreğine gömdü...

ÇOCUK VE MODA

Fatma PEKŞEN

Askılı elbiseler, topuklu ayakkabılar, leopar desenli kıyafetler!

Deri, zincir, renk derken, takibinde zorlandığımız model sunumları. Hem de çocuklar için.

Belki öyle ya da böyle bir yerlerden gözünüze takılmıştır. Şaşıarak, acıyarak, anlamakta zorlanarak bakmışsınızdır. Yani, en azından ben öyleyim. Meseleyi isimlendirmeye çalışıyorum.

Her sene ilkbahar-yaz, sonbahar-kış adı altında sürüyle defile düzenlenir modaevleri tarafından. Ekseriyetini büyüklerinki teşkil etse de çocuklar da nasibini alır bu defilelerden. Kataloglar çıkarılır boy boy, renk renk. Satış yerlerinde bulunur bolca. Maddi durumu iyi olanı da olmayanı da bu albenili kıyafetlerden edinir sezon içinde. Sokakları, parkları, evleri birbirinin aynısı kıyafetler kaplar.

Reklamın, özellikle kadınları ve çocukları etkilediği artık bilinen bir gerçek! Markalaşmanın getirisiyle insanların tek tipe dönüşmesi de. Aynı bluzlar, aynı pantolonlar, aynı etekler, aynı gömlekler, aynı ayakkabılar.

Marka tutkusunun yanı sıra bir de giysiler üzerine işlenen/basılan yabancı dilden yazılar var ki apayrı sıkıntı, apayrı bir yazı konusu.

Çocuklar için dikilen giysilerin yaşlarıyla paralel gitmesi en doğrusudur ama niçindir anlamam, bir an önce büyütme telaşına düşüyor modacılar. Ve dahi aileler de...

Zaten yetişkinliği uzunca bir dönem yaşayacak olan yarının büyüklerine, daha sabi dönemlerindeyken lâik görülen askılı, leopar desenli, göbeği açıkta bırakan yarı çıplak modeller sunulmasına ad bulmakta zorlanıyorum açıkçası.

Aileyi model alarak büyüyen, zihnî ya-

pısı okuldan önce evde şekillenen çocuklara, özellikle de kızların vaktinden önce büyümesine, büyütülmesine şiddetle karşıyım.

Belki alışınlar diye masumane düşünmüş oyuncak setlerinde sadece mutfak takımları, doktor takımları, ütü vs gibi nesneler yer almıyor. Makyaj seti, saç tuvalet seti filan da bulunuyor.

Evde annelerce, ninelerce dikilen bez bebeklerle oynamasını ummak artık gerilerde kaldı ama çeşit be çeşit bebekler de artık haz vermiyor kızlara. Annecilik oyunu yeterli olmuyor.

Bence, çocukların, -hele de kızların- hayal dünyalarını vaktinden önce harekete geçiren yaşlarından çok büyük oyuncaklarla, giysilerle sevinçlerine, keşiflerine, meraklarına set çekiliyor. Sevinci zamanından önce tüketilmiş çocukların önünde, büyüdüğünde erişmesi gereken pek bir şey kalmıyor.

Daha beş yaşındaki kız çocuğunun odasında, aynasının önünde dizi dizi rujlar ojeler yer alıyorsa, anne eliyle makyajını yapıyor, baba bu mutlu (!) anı ölümsüzleştirmek için deklanşöre basarken, "kızım havalı poz ver" deyince, kız askısını omzunun tekinden düşürüp gülücükler atıyorsa, başımızı elimizin arasına alıp düşünmeli diyorum.

Kibrit kutusundan telefonla arkadaşına ses duyurması beklenemez lâkin çocuğun daha ilk sınıflarını okurken cep telefonuna ulaşması, sabır, merak gibi duygularının körelmesine yol açılıyor. Hayat o kadar kolay paketler içinde eline veriliyor ki daha ergenliğe gelmeden sevinci bitmiş, hazzı sonlanmış oluyor.

Yılsonu eğlenceleri anneleriyle kızların tuvalet yarışına dönüşmüş durumda. Erkek çocukların bir adım geride kaldığı bu eğlen-

celerde tuvaletsiz, makyajsız eğlenceye gelmeyen ilköğretim çocuklarına, annelere, onlardan eksik kalmayan hanım öğretmenlere "dur!" diyen olmalı.

Yazı başlığımızın asıl konusu olan moda-
nın, -bilerek veya bilmeyerek- dişlileri mar-
kabağımlılığından kurtulmalarını beklemek
de bilinçli ailelerin, öğretmenlerin, kendini
çocuğa adanmışların vazifesi olmalı.

Kız çocuklarına oldukça yakışan, oyalı,
bi yeli, dantelli, bebe yakalı, karpuz kollu, ar
mut cepli elbiseleri artık fotoğraf albümlerin-
de görmemeli, modacıların gözümüze gözü-
müze soktuklarını, elimizin tersiyle itmesini de
bilmeliyiz diye düşünüyorum.

Tarihten günümüze uzanan çizgide ço-
cuk giysilerine göz attığımızda, günümüzdeki
bu çılgınlığın daha önce yaşanmadığına şahit
oluyoruz. Kitaplarda büyük ya da çocuk giy-
sileri öylesine edebi bir dille anlatılmakta ki
imrenmemek elde değil.

Elbette şehzadelerin, sultanlarınkıyla kı-
yas edilemez lâkin Osmanlı döneminde ol-
sun, Cumhuriyet döneminde olsun çocuğun
da büyüğün de el emeğiyle ortaya çıkmış
kıyafetlerinde dikkate değer bir zarafet yer
almaktaydı. Bahriyeli kıyafeti giymiş küçük-
beylerin, kabarık etekli, simli sırmalı, ipekli
entariler içindeki küçükhanımların verdiği ki-
şilikli pozları muhakkak bir yerlerden hatırla-
rarsınız.

Münevver Ayaşlı, Pertev Bey ve kızlarını
konu edindiği eserinde, başkahraman Sel-
min'in, daha ilk gençlik döneminde giydiği
kıyafetlerini şöyle anlatır:

"Selmin daima lacivert çarşaf, incecik
keten dantelli beyaz bluz giyer, beyaz eldiven
takar, böcekkabuğu kundura severdi. Gümüş
çantası, dantelli şemsiyesi ve yelpazesi, çar-
şafının pelerinine taktığı mineden kelebek iç-
nesi hiç eksik olmazdı."

Kadıköylü Yıllarım adlı kitabında Hicran
Göze, o dönem yaşadıklarını anlatırken za-
man zaman kıyafetlerle ilgili hatıralarına da
yer verir:

"...Musa Kâzım Tunç bey tiril tiril keten
elbisesi, beyaz ve kahve rengi karışımı itina
ile boyanmış pabuçları, başında akide renkli
hasır şapkası ve elinde şık bastonuyla hâlâ
gözümün önündedir."

"...Henüz konfeksiyon denilen, herkesi
bir üniformanın içine hapseden zevksizlik nu-
muneleri ortaya çıkmadığı için de Kadıköy'ün
hanımları çok zarif ve çok güzeldi. Erkekleri
de çok bakımlı ve şıktılar.

Onları birbiri ile aynı olmaktan kurtarı-
ran mâhir terziler vardı. Elbiseler o zamanlar,
gelinlikler dâhil, yaka ve koldan mahrum ol-
madığı için çok emek isterdi. Elbiselerin iç ta-
rafına sürfile yapıldı. O inci gibi sürfilelerin
yerini makineler doldurdu. Zarif, el emeği,
göz nuru kadın elbiseleri de yok olup gittiler
işte."

"...Artık hanımların dikiş kutuları bile
yok. Büyük bir ihtiyaca cevap verircesine ço-
ğalan tamirci terziler söküğünü bile dikmekten
aciz hanımlara yardıma amade. Kızlarımız
ne iğne tutmayı, ne de nakış işlemeyi biliyor-
lar. Bizler, sıçandişi de denilen antikayı, ilik
açmayı, düğme dikmeyi, yama yapmayı ev
idaresi derslerinden öğrenmiştik."

Yazılarında sofralara, renklere mahira-
ne bir üslupla yer vermiş olan Ahmet Rasim
Bey, Şehir Mektupları isimli kitabında, Yirmi
İkinci Mektup başlıklı bölümde, "başım renkli
bir şamata" der ve şöyle devam eder:

"Gözlerim birdenbire narçiçeği fesli,
kahverengi paltolu, beyaz yelekli, Bismark
pantolonlu, krem eldivenli, camgöbeğinin
üstü laden benekli boyunbağlı bir efendinin
üstünde durdu..."

Tarihçi yazar Necdet Sakaoğlu ise Türk
Anadolu'da Mengücekoğulları adlı eserinde,
Selçuki dönemin hatırası giysileri şu satırlarla
yâd eder:

"Kadınların düğünlerde giyinip kuşan-
dıkları kutni canfes, kadife, ipek giysiler, tür-
lü takılardan oluşmuş formlar, herhalde Sitti
hatunlar gününden beri değişmemiştir. Yine
kadı sicillerindeki tereke kayıtlarında dik-
kati çeken, gözlü Şamlı alacası entari, simli
hançer, Şam kılıcı, sim vezne, yeşil çukaya
kaplı nafe kürk, kırmızı çuka biniş, şâli çakşır,
Hama kuşağı, Maraş at gömleği, cübbe kürk,
başabırakacak, helâliye gömlek, kadife salta,
canfes, atlas ayakkabı, sevai ayakkabı, rık'a
entari, telli soyuncak, sevai entari, atlas işlik,
sim sevai, dibâ ve daha yüzlercesi başlıbaşı-
na bir sözlük oluşturabilir."

Türk edebiyatının çeşitli dallarında ben-

zeri birçok anlatıma rastlamak mümkündür.

Yün, pamuk, ipek ana madde olmak kaydıyla envai tür işlemeyle haklı bir üne kavuşmuş olan atalarımızın kıyafetlerine, çeşitli minyatürlerde, tabloları, fotoğraflarda rastlamaktayız. Bugün kullanımda olanlarla kıyas bile edilemeyecek olan bu el emeği göz nuru eserleri güzel birer hatıra olarak anmaktan, aile yadigârı olanlarını kırk bohça içinde sandık diplerinde muhafaza etmekten başka bir şey yapamıyoruz ne yazık ki.

İnsanlığa Batı'nın bir armağanı olan ve tarım, fabrika, maden işçiliği, sığır çobanlığı gibi kaba işler için tasarlanıp, uzun yıllar sonra taşlarla ipliklerle vs. işlenerek modernize edilen kotların hükümrânlığı ise başlı başına bir konuyu teşkil etmekte.

Kaba görünümlü spor ayakkabıları, kot pantolonlar ve baskı yazılı daracık tişörtler içindeki günümüz çocuğu ile dünkü çocuklarımızın giysileri arasındaki fark, gözden kaçırılacak gibi değil.

İdris Aleyhisselam'ın pir kabul edildiği, hürmet gösterilen bir meslek olan, iğne ile kuyu kazınarak para kazanılan terzilik, 20. Yüzyıl ortalarında sanayi dalına dönüşmüş durumda. Makineleşmenin getirisiyle sendeleyeni zanaat, günümüzde ancak ki ayakta durmakta, tarihten günümüze hayli yol kat eden bu meslek, ancak sevenlerince yürütülmekte.

Terzilerden randevu almak, model üzerinde kafa yormak, provaya gitmek neredeyse tarihe gömülmüş vaziyette. Hele hele genç kızların çeyizlerinde bulunması icap eden dikiş kutuları, ortaokul, lise okuyan kızlara ders olarak biçki-dikiş okutulması, -kız meslek liselerini bir kenara bırakırsak- tamamen kaybolmuş durumda.

Büyüğünkini küçüğe uyarlayan, babanınkini, anneninkini ters yüz ederek yepyeni görünümle ortaya çıkaran anneler mumla aranmakta.

Parça bohçaları, yüksükler, dikiş kutuları bulunan evler, dolaplar da. Hele hele annesinin babalarıyla terzi yolunu aşındıran küçüklere rastlamak ise imkân dışı bir şey...

Hâsılı akıl almaz bir hızla dönüp duran dünyamızda, zaman değirmeninin dişlileri arasında öğütülen nice maddi-manevi değe-

rimizin arasına çocuklarımızın masumiyetini de katmayalım diyorum.

Bilmiyorum bağınazca bir düşünce mi ama yarınımızın teminatı ufaklıklara köklerden gelen terbiyeyle yaklaşıp, ileride gurur duyacağımız birer fert haline gelmeleri için fedakârlıkta bulunup, bilinçlice yaklaşılmı istiyorum.

*Pertev Bey'in Üç Kızı, İki Kızı ve Torunları. Münevver Ayaşlı. Timaş

Yayınları, 2009, İstanbul

**Kadıköylü Yıllarım. Hicran Göze, Kubbealtı Yayınları, 2007, İstanbul

***Şehir Mektupları. Ahmet Rasim. Timaş Yayınları, 2005, İstanbul

****Türk Anadolu'da Mengücekoğulları. Necdet Saka-oğlu. YKY, 2005, İstanbul

İYİ RÜYALAR

Mevlevi, Bektaşî ve Sofu yemekten sonra ikram edilen bir tepsi baklava için rüyaya yatarlar. En hayırlı düşü gören baklavayı yiyecektir. Öneri kabul edilir. Yatar, uyurlar.

Sabah olunca Sofu:

– Ne düş gördünüz anlatın bakalım?, der.

Mevlevi, sikkelerini başına geçirerek:

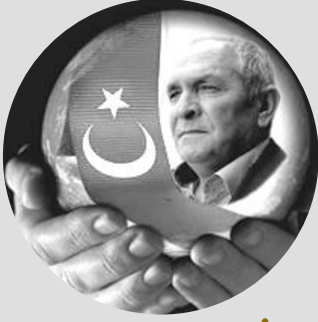
– Hayırdır inşallah göklere çıktım, der.

Sofu da:

– Ben düşümden cennete gittim, der.

Bektaşî:

– Erenler, ben de gece birinizin göklere uçtuğunu, diğerinizin de cennette gezdiğini görünce artık bunlar fani dünyaya dönmezler diyerek kalkıp baklavayı temizledim, der.

GURBET GECELERİ

Şu uzun gecelerde
Yalnız başıma
Kederimle neşemle
kaderimle baş başa
Bir gariplik bir yalnızlık
Dolar taşar gönlümden
Gurbet elde gecenin birinde
Bakarım pencereden
Dalar gözlerim karanlığa
Bir şeyler görebilmek için
Sıladan dostlardan yana
Ama heyhat
İşte yanan tek tük lambalar
Ve hışırdayan kavak dalları
Bir rüzgar ki soğuk mu soğuk
Bunların hepsi de gurbete ait
Parmaklarımda bir sigara
Dudaklarımda acı bir tebessüm
Dalarken gözler dağlar ardına
Bir dost arar kendine
El der gökyüzüne
Karanlıklardan bir şeyler koparmak için
Doldurmak ister tüm yıldızları
Gönül penceresinden
Ama nafile yıldızlar da küsmüş
Çok uzakta garibe
İstemiyorum artık yıldızlar da bilmesin
Ne var ne yok içimde
Aıştım bu hayata
Bir kararda kalmıyor insan
Günler böyle geçerken
Gelmez bir haber
Anadan babadan yardan
Budur beni kahreden
Yoksa
Ne gurbetten davacıyım
Ne de gurbet gecelerinden

Yusuf DOĞDU

ONUR'UM

Seninle başladı en güzel günüm
Minik adımların neşem gururum
Küçücük ellerin yarınım, dünüm
Şekerim kaymağım balım Onur'um
Gözlerimin nuru baharım, yazım
Büyüdükçe geçmez oldu hiç nazım
Gurbette olunca, yürekte sızım
Gönlümdeki gülüm, dalım Onur'um
Her gülüşün bil ki benim sevincim
En doğru pusula sensin, birincim
Okyanus'ta nadir, sade bir incim
Çin'deyse de git al ilim Onur'um
Sevgi paylaştıkça büyür insanlık
Vicdanını dinle olmasın benlik
Doğruyu yanlıştan seçmeli anlık
Gitmen gereken yol, bilim Onur'um
Haksızlık karşında olursa eğer
Susma sakın, kalles çıkmışsa meğer
Adaletli olmak her şeye değer
Motifle işlenir, kilim Onur'um
İnsanlık arama hiç bir yürekte
Ağaç dikmelisin olsa da tekte
Gereken fidan su kazma kürekte
Gönül bağımdaki gülüm Onur'um
Öğrenmekten kaçma, henüz genç yaştın
Kitaplar dostundur bilgi yoldaşın
Emeksiz olamaz ekmeğin aşın
Haram olmasın bir dilim Onur'um
Ata'dan mirastır vatan sevdası
Gökte dalgalanır bayrağın hası
Cennettir vatanın dağı adası
Dinlenecek kişi, âlim Onur'um
Bu günün fidanı, yarına çınar
Elin açık olsun, heybendeki nar
Şans getirir sana güvercin konar
Omuzunda olur elim Onur'um

İsmail KAYA

BAM TELİMDEN YANSIMALAR

Ali Rıza NAVRUZ

«asar söylediklerimizi çeker gideriz»

(I)

Son günlerde reelde ve de buna paralel olarak sanal alemde sık sık intihâlden (hırsızlık) söz edilmektedir. Bakın bu konuda Maraşlı divan şairimiz Sümbülzâde Vehbi Efendi, SÜHAN isimli meşhur kasidesinde ne diyor: «Sirkat-i şî'r edene kat'-ı zebân lâzımdır/ Böyledir şer'-i belâgatde fetâvâ-yı sühan» Günümüz Türkçesiyle diyor ki Vehbi Efendi; «şiiir çalan kişinin dilini kesmek gerekir. Belâğatta (söz sanatında) sözlerin fetvâları bu şekildedir.» Bu fetvayı hatırlatmakta sanırım yarar var bu âlemin âdemlerine...

(II)

«Her türkû bir muhabbet uğultusunda bir kuş gibi hür idi içimde» ötelere beriye doğru! Ve o türkû bir tomurcuk gibi büyüdü yüreğimde. Gül kokulu bir can oldu, canan oldu bu Eylülde...

Yine aylardan Eylül'dü biliyorsunuz

Bulutlar parçalıydı gökyüzünde, hangi gamzeye sordumsa bu hali; Eylül'dü, gökte bir tek yıldız bile yoktu dediler...

Yüzümde ılık bir meltem...

Park ve bahçelerin yeşili sarıya dönmüş adeta! Dudağımda dem tutan mâhur şarkılar. Kaybettim omzumda biriktirdiğim gözyaşlarımı...»Eylülün ilk mısralarındayız/ Günlerden ne bilmiyorum/Ama ben bu gün de seviyorum seni» diyen Cemal Süreya'ya bir selam yolladıktan sonra bu gördüğünüz çocuğu bu mevsimin sarı yaprakları üzerine itina ile yatırıverdim şimdi. İnanıyorum ki bu sarı yapraklar bu renkli çocuğun, bu «Öte-lerden bir Türkü»nün kundağı olacak ve onu sarıp sarmalayacaktır. Artık bir teselli de istemeyeceğim kırılan gururuma. Çünkü şimdi

avuçlarımda sen varsın türküm; hem de ötelere...

(III)

Bir gün Erciyes Üniversitemizin yerleşkesinde dolaşırken gözüme bir isimli levha ilişti pek de alışık olmadığım. Levhanın işaret ettiği caddeye Cemil Meriç ismi verilmiş. Bu tür levhaların şehrimizde çok sık görülmesini arzu ediyorum ben şahsen. Belki bu uygulama ile mahalli idarecilerimiz bir nebze olsun şehrinin sanatçılarına/bilim adamlarına vefa borcunu ödemiş olurlar. Yeni nesiller de bu levhalardaki isimleri belki araştırırlar. Hem, bu tür güzelliklerin hayata geçirilmesi için neden bir sanatçının ille de ölümü beklenir ki?!

Buradan hareketle bir hususa daha parmak basmak istiyorum hassaten. Kale içinde sanatçılar için ayrılan mekânı (sanatçılar sokağı) görünce utandım doğrusu. Hadi bizler alışık ayakaltına, korunaksız uyduruk mekanlara itilmeye de, şehrimize gelecek misafirler o mâlum sokağı görseler makarrı ulema şehrinin yöneticileri hakkında ne düşünürler acaba?! «Kayseri'de sanat tüccarın sermayesidir» dedi Hilmi Ziya Ülken Hoca. Yani sermayeye katkı yapmayan sanat/kültür Kayseri'de yaşayamaz demeye getiriyor. Benden demesi.

(IV)

Kabil ile Habil Hz. Adem Aleyhisselamin iki oğludur bildiğiniz gibi. Söylenir ki; Kâbil ve Hâbil iş tutacak yaşa geldiklerinde babaları onlar için iş taksimi yapar. Kabil'e toprak işleme işlerini verir. Verir ki bu uğraşında sabrın da ne olduğunu öğrenmiş olsun. Habil'e gelince; ona da hayvanlarla ilgilenme işini verir. Tabii ki bu arada Adem babaları, Allah'a

inanmayı, ona nasıl ibadet edileceği konuları da öğretir... Günlerden bir gün Allah'a şükür için, ona birer kurban hediye etmelerini ister çocuklarından babaları. Asık surat, katı yürek Kâbil yetiştirdiği mahsulün çürük olanlarını seçer kurbanlık için. İyi yürekli kardeşi Hâbil ise hayvanlarının içerisinde en gülbüz olanını seçer. Ve birlikte bir dağın tepesine kadar götürüp bırakırlar seçtiklerini iki kardeş. Ertesi günün sabahı çok geç olur onlar için. Gözlerine uyku girmez adeta. Güneşle birlikte tekrardan o dağa koşarlar. Vardıklarında gördükleri manzara şudur; Kâbil'in çürük-çarık hediyeleri olduğu yerde duruyor. Hâbil'in ise yerinde yoktur. Yani Kâbil'in kabul görmemiş Allah tarafından. Hâbil'in kabul edilmiş oluyor... Bu durumda müthiş bozulur Kâbil. Şeytan sürekli telinde bulunur ona; «öldür, öldür Hâbil'i» Kâbil yerden kocaman bir taş aldığı gibi arkadan kafasına şiddetli bir şekilde vurur kardeşinin. Hâbil ölmüştür, ilk şehididir tarihin. Kâbil öldürmüştür, ilk katilidir tarihin. Sonrasında bir karganın hareketinden esinlenen Kâbil kardeşi Hâbil için bir mezar kazarak onu gömer oracığa. Artık onun için eve dönüş yolu bitmiştir. Alır başını ele, sektirir gider bir bilinmeze...

(V)

Şiir gerçekten zor bir sanat dalıdır. Şiirin şairinde öncelikle yetenek olacak, duyarlılığı had safhada olacak, her mazgala yüreği asılacak şairin. Öksüz uykularını bırakacak yatağına her gece, yeri gelecek sınırsız düşlerini idam ettirebilecek. Şiirin hikmetli bir söz olduğunu hiç unutmayacak şair, Peygamber Efendimizin hırkasının okşayıcılığını hissedecek omuzlarında şair. Ayrıca heyecanlı ve hevesli olacak. Onda ki heyecan ve heves ise kültürle beslenecek... Şiire gelince; o gönüllere sunulurken, önce ayakları kınalanacak şiirin, sonra elleri. Sonra bir gelin gibi sunulacak şiir. Şiirin düz yazıdan farkını burada bir şairimizin diliyle vermek isterim hemen. Müthiş bir tespit bana göre... Şairimiz nazmediyor ki: "Düz yazıda yazar ceylanın avcısıdır, şiirde ise ceylan şairin avcısı..."

HASAT ZAMANI

Bahar geldi, tohum ektik tarlaya
Yedirmedik, siper olduk kargaya
Mevla'm bereketin verdi buğdaya
Hasadı almanın zamanı geldi

Gücü olup, tembel tembel yatanlar
Babasından kalan malı satanlar
El elinden hazır lokma yatanlar
Şimdi saç yolmanın zamanı geldi

Alın teri kutsal, biz böyle gördük
Haksızlığa karşı, emekte birdik
Acıttık ekmeğe soğanı dürdük
Lokmayı bölmenin zamanı geldi

Yürekliysen, ele boyun eğmezsin
Garibi seversin, zarar vermezsin
Akıllı olursan dizin dövmezsin
Huzura dalmanın zamanı geldi

Bırak onmayanı, yoktur çaresi
Hakkını ararken, çıkmıyor sesi
Uğraşma boş yere, yoktur ötesi
Erken yol almanın zamanı geldi

Meryem IRKILATA

SÜRMEDEN [TECNİSLİ KOŞMA]

Aç kalınca sevgiye; sanki kirlenmiş eller,
Mahsullerimi çaldı, toprağımı sürmeden.
En kötü zamanımda kapıdan kovan eller,
Mülteci etti beni, diyar diyar sürmeden.

Bilmiyorum âlemin benim ile derdi / ne?
Talihime gülenin yüreğine derd / inel..
Çare varsa söyleyin şu garibin derdine.
Kalbe akar gözyaşım, mendilime sürmeden.

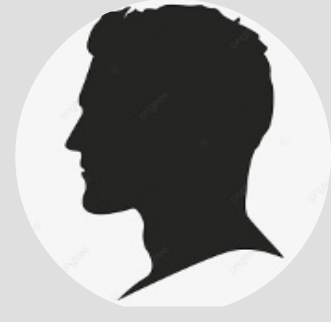
Deli sandı cahiller gönlüm dara düşünce.
Susturdular hep yolum bir meclise düşünce.
Bolca itibar gördü oysa ki her düşünce.
Bir kez olsun fikrimi daha öne sürmeden.

Tüterken yalnızlığım sinemdeki ocakta,
Misafir olamadım, sınırsız bir ocakta.
En serin dalgalara kapılmışım Ocakta.
Gönül teklemi aşkın limanına sürmeden.

Sanki koca dağlarda ya doluydum ya / kardım.
Volkan olsaydım eğer, dünyaları yakardım.
Dilimdeki sitemle Yaradan'a yakardım.
Eridim bu hayatın sefasını sürmeden.

Tarifsizdir hislerim, ne saygılı ne / densiz.
Tabiatım değişti günden güne nedensiz.
Neden gam yüküyüm ben, mutlu olan neden / siz?
Bitsin artık bu çilem ömür boyu sürmeden.

İbrahim Halil MANTIOĞLU

SED ÇEKİP DE YOLLARIMI BAĞLAMA

Her akşam bir karanlığın içinde
Boğulursun kara gözlüm ağlama.
Alay alay giden turna göçünde
Set çekip de yollarımı bağlama.

Acep var mı öz yârine kavuşan
Sevdiğiyse doya doya konuşan
Kerem gibi yaktın beni Hürüşan
Ateş koyup yüreğimi dağlama.

Solmuş yanakların bembeyaz olmuş
Dağılmış saçların tarumar olmuş
Yanağında ben kaş keman olmuş
Kanlı yaşlar döküp gözden çağlama.

Berrakî'ym bu gönlüm dertten helaktır
Şu benim sevdiğim Hürü melektir
Bizi derde koyan çarkı felektir
Felek ilmek takip ipim yağlama.

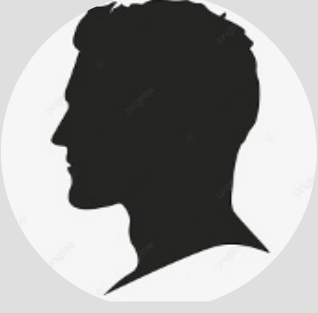
Mazlum BERRAKİ

FIRILDAKLİK ÜZERİNE...

Kadir ACl

- Evrenselliğin mayasında sevgi vardır. Bu pistte yarışanlara duyurulur.
- Fırıldak insanlar her türlü zemin ve şartlarda fırıldak oluyorlar. Acaba niye? Adı üstünde!
- Aciz insanların başvuru merci hep şikâyet makamı olmuştur. O halde 'şikâyet' acizlik belirtisi sayılsın!
- 'Değer vermeyi' yerinde ve tasarruflu harca; tükenirse ne malın, ne mülkün ne de itibarın kalır!
- 'Kendi söyleyemediğini başkalarına ısmarlamanın' adını sözlükte bulamazsınız!
- Sağa sola yalpalamak insanoğluna yakışmıyor. Gelin çıkaralım şu elbiseyi üzerimizden...
- Devir nefret devrine dönüştü. Yola gelmeyene iyilik nafile...
- Sevgiden bahsedenin 'kin gütmesi' biraz ters değil mi?
- Uyanıklığın peşinde koşanlar, derin uykulara kulaç attıklarının farkındalar mı acaba?
- Pohpohlamak; arkasından gittiğinizin kıymetini teneke eder.
- Layık olana değer verin. Çok mu istedim yoksa!
- İnsanlar 'hiç' olduklarını ne zaman anlayacaklar!
- "Görünüşte dürüst olabilirsin. Ya içine ne demeli!"
- Yürek ayrı telden çalarsa, o yürekten beste çıkmaz.
- İnsanların bir çırpıdaki 'U' dönüşünü anlamış değilim. Arabam yok! Hele ötekini hiç anlamam!
- Cılk yumurtayı pazarda, ikiyezlüleri piyasada bulabilirsiniz; zibil gibi.
- "Bir pireye bir yorgan yakıldığını biliniz de" bir hiç uğruna şahsiyet değiştirene aman tesadüf etmeyin!
- Tüm olumsuzlukların sebebi insanlar değil! Müsebbibi, medeniyetin bahşettiği nimetlerin hormonlu oluşudur!
- Bir işte başlangıca dönmüşse o işten hayır gelmez vesselam...

GÖLGELER

Hiç bir şey, bir ağacın gölgesi kadar
Duygulandırmıyor beni,
Sabah üzerine çıkıp,
Yaşlandığında altında oturduğum.
Ne kadar insancıl,
Ne kadar halden anlar.
Dut ağacının gölgesi.

Aldınız mı hiç elinize
Neşetin dut oymalı sazının gölgesini?
Dişsiz Fahri Emmi'nin
tabağında zeytin danesinin gölgesi
Sanki söğüt esintili F. Şhopin

Mapustayken,
duvarların ötesinde
kendi halindeki
Akasya gölgesine kızardım.
Neden buraya kadar inemiyor?

Çayını satamayan
Kahveci Davut'un
"Burası söğüt gölgesi mi?" diye kovduğu
Gariban gölgelere bakarken
göz ucuyla!

Mustafa ERDEM

VURGUN YEDİ AKIL

Denizin sofrasında
Hışım gibi karabataklar, martılar.
Bir kabarıp bir sönüyor
Denizin dudağı apak dalgalar.
Lacivert sulara dökmüş Ay
Yakamoz topluyorum
İkircikler sahilinde.

Çalkanıyorum kendi âlemimde
Bazen keşkeci
Bazen balıklar gibi hür
Bazen de
Tuzdan damlalarla
Cenkleşir dururum
Kararırken deniz gözlerimde

Fırtına karaya vurdu
Yıkıldı kum zambağı
Ne işi var alında dalgaların
Hani nerede Kaf Dağı
Deniz aynı deniz
Ben, aynı ben değilim.

Mustafa AYVALI

BÜYÜMEYEN FOTOĞRAF

Salahattin YILMAZ

Sekizindeydim... Hiç büyümezdin! Siyah beyaz fotoğraflarda çok uzak bakardın bana. Yıllar hızla akıp gidiyordu ve ben bir aile bütününde, yadırgamıyordum artık olmayan seni.

Düştüm zaman zaman sen geldin aklıma. Tokat yedim arkadaşımın babasından, sen geldin aklıma. Benim de olmasını arzu ettiğim oyuncaklar gördüm arkadaşlarımda, yine sen geldin aklıma.

Sen geldin aklıma canım çikolata çektiğinde. İş çıkışı evine dönen bir baba, içinde oyuncak olma ihtimali yüksek paketleri uzatırken oğluna, siyah beyaz hayalin geldi aklıma. Ayağım takılıp ta düştüğümde yere, ovarken dizlerimi acıyla, anne diye ağlayanlara inat baba diyorum avazımca babaaa.

Babasının geldiğini gören arkadaşım oyunu en heyecanlı yerinden bırakıp koşardı babasına. Bazen de babasının geldiğini görmezdi onu ben uyarırdım "Bak baban geliyor" diye ve yüzündeki sevinç yakalamaya çalışır, arkadaşımınla birlikte mutlu olurdu. Hatta onunla beraber koşar ve tam babasına varacakken ben hızımı kesip yolun bir tarafına çömelerek mutluluğun filmini izlerdim, yüzümden akıp giden bir gülümseme kırıntısıyla.

Kızardım, ama neye kızdığımı ben de bilmezdim!

Anneme, belki de ölümüne göz yumdu diye. Belki arkadaşımın, onun babası var, benim yok diye.

Kaderime mi acaba?

Ben böyle çeşitli düşüncelere dalmışken, arkadaşımın babasının kollarında çoktan so-

kağın köşesini dönmüştü bile. Annem bütün bunları pencereden izlerken, gözyaşlarını tutamazmış. Zaman zaman komşularına içini dökerken öğrenirdim bunu.

Baba... Babam... Duvardaki fotoğrafına uzun uzun bakar, okşar, konuşurum. Bazen de kızarım suskunluğuna! Hiç büyümezdin fotoğraflarda, yüreğimde büyüdüğün kadar. Biliyor musun? Henüz otuzundayken dul bıraktığın anam, şimdi atmışında ve hâlâ sığıyor uykularında yokluğunu arar gibi...

Soyadını lekelemeden, onurun en zengin tarafını barındırıyor gönlünde. Sen rahat uyu canım babam, sen rahat uyu. Emanetin, emanetimdir. Ve ben en çocuksu düşlerimle büyümüş olsam da, minicik bir umutla bir devin çıkıp gelmesini bekliyorum! "Ben senin babanı!" diyecek bir devin...

Hiç büyümeyen bir fotoğraf saklıyorum zulamda.

Oyuncak arabasıyla oynamama izin vermeyen arkadaşımın yanından ayrılırken "Senin de baban ölürse görürsün o zaman." Diye dudak büküyorum. Bazen büyükler "Yazık babası yok, ölmüş." Diye fısıldaşıyorlar kendi aralarında. Sanki suç işlemişim gibi başımı eğiyor uzaklaşıyorum oradan. Ve hiç büyümeyen fotoğrafın geliyor aklıma. En genç halinle, Baba olmanın otoriter renklerini taşıyorsun siyah beyaz fotoğrafında.

BİZDE GİZLİDİR

Nafiledir tüfeği, ne alırsın eline?
Bıçağın keskin yüzü saklanınca diline;
Kem söz ile vuruldum, ahval böyle biline;
Yara bizde gizlidir.

Oysa sevda farz idi, cana ömür boyunca.
Ser sofrası serilmiş, bağdaş kurup doyunca.
Ne vakit Kabil olduk, Habil'e de kıyınca;
Kara bizde gizlidir.

Meyletme hiç mevkiye, para pula makama.
Ellerini kibrinin çeşmesinde yıkama
Kör nefsimle küsmüşüm, yapışsa da yakama;
Ara bizde gizlidir.

Aç gözünü ey âdem, hiç içinde var ara.
Varsın çöksün zifiri, gönlünde bir nâr ara.
Yandırmaya kalbini, ateş ara kor ara.
Çıra bizde gizlidir

Bu sevda türküsünün muhabbet fasılası.
Akça alın olmalı ömrünün hasılası.
Bir gömü var derinde, hoşgörü pusulası.
Ora bizde gizlidir.

Nefsi kulak tıkamış, ol diyenin şartına.
Kul hakkını yüklenmiş, servet diye sırtına.
İçimde bir kıyamet, ruhumda bir fırtına;
Bora bizde gizlidir.

Bozulmuştur âdemin muhabbet ile akdi
Gözlerini mazlumun, pak yüreğine dikti
Hesabını mahşerde, gelince sorma vakti;
Sıra bizde gizlidir.

İbrahim ŞAŞMA

EMMİOĞLU

Ne o eski han kalmış.
Ne o eski hamam.
Ne hatır kalmış.
Ne hatır soran.
Bu bozuk düzene,
Dayana bilersen dayan.
Eski günler masal olmuş Emmioğlu.
Köyde ne harman var,
Nede tığ savuran.
Sokaklar boş ne tavuk var,
Ne de yumurta yapan.
Horozlar da ötmez olmuş, Emmioğlu.
Ne tandır kalmış nede duman,
Her şey hazıra dönmüş,
Yok, üretip ekmek yapan.
Bu halleri görmesin rahmetli anam.
İşte böyle Emmioğlu.
Asırlık köyleri mahalle yapmışlar.
Okulun kapısına kilit asmışlar.
Köyünü terk edip şehre göçmüşler.
Köyler garip kalmış Emmioğlu.
Çıkıp yükseğine seyrettim köyüm.
Boğazıma düğümlendi,
Bir acı düğüm.
Kalmamış köyde bir emmi dayım.
Dertler katmer katmer.
Hangisini anlatam Emmioğlu.
Köyde enikler büyümüş.
Kendini aslan sanırlar.
Gitmiş ağalar beyler.
Yıkılmış evler.
Gidişat bozulmuş.
Harabi neyler.
Halimiz Mevla'ya kalmış Emmioğlu.

Ali Rıza DEMİR (Harabi)

GURBET-İ DÜNYA VE RABİTA-İ MEVT

Faik KUMRU

‘Dünyayı gurbet bildik ölümü de hakikat günahın önü serbest sevabında barikat’

İnsani kökümüz gurbet diye bilip inandığımız şu fani dünyaya öylesine yayılmış ki koparıp çıkarabilene aşk olsun. Bu garip dünya bir gurbet diyarı ve bir sürgün yeri olması hasebiyle ehemmiyeti ölçüsünde önem verilmesi gereken bir mekân ama her şeyimizle yapışıp kalmışız, bırakmaya da pek niyetimiz yok galiba. “Dünya, ahiretin tarlasıdır.” Nebevî hakikati değerler üstü bir kıymete sâhip fakat bu gerçeğe tam vâkıf olduğumuzu söylemek zor. Gurbete gurbet kadar, asli memlekete de asli memleket gibi değer vermek elzem bir husus. Gurbet illerde yabancı kalan insan, kendi gerçek hüviyetine ve kimliğine bir türlü kavuşamıyor ancak ölüm gerçeği başına geldiğinde gözü açılıyor lâkin iş işten çoktan geçmiş oluyor maalesef.

Gurbet diyarının farkında olarak yaşayan her insan, bu gerçek etrafında fikirlerini örgülemesi ve gönül gergefine en mutena ve özenli manevi işlemeyi işlemesi oldukça mühim bir konu.

Her şeye maddenin gözlüğüyle bakan şaşkın beşer, geçici bir konaklama yeri olan bu koskoca konukevi ve renkli misafirhaneyi, hakiki vatanına tercih etmesi izahı zor bir mesele. Gelip geçenlerin, konup göçenlerin, gidip gelmeyenlerin hatıralarını işittiği halde hiç gitmeyecekmiş gibi bir fikir seline kapılıp öyle davranması akıl kârı bir mülâhaza ve düşünce tarzı değildir.

En mamur yerlerin bile yerle yeksan olup unutulduğu, sayısız insanın uğurlandığı bir mekânı ebedi sanma bir şaşkınlıktır. Sa-

yısız insanı mezarlara ve kabirlere boşaltan ölüm, yaşayanların gözünü açamıyor ne yazık ki. Uyuyanı uyandırmak için sala sesleri bile yetersiz kalıyor. Ah insanoğlu, ah âdemoğlu ne çabuk unutuyor, âdemi ve yokluğu ne çabuk zihninden atıyorsun.

Ecel cellâdı başına dikilmeden gözün açılmayacak mı? İnadin da hududu ve sınırı yok mu?

Ölüm her daim yanı başımda. Doğduğumdan beri arkadaşız. Can evimde misafir desem de tek başıma ayrılıp gitmek elimde değil. Zaman dolunca sonsuzluk yolunda yarenlik edecek belli.

Her an ve her saniye varlığı kaim. Nefsim unuttursa da kendini hatırlatma babında epey usta.

Her sızlanışımda hafif çimdikliyor ve “Kendine gel!” diyor. “Yalnız olduğumu zannetme, doğduğundan beri sana yoldaşlık ediyorum.” diyor. Kendini hatırlatmada epey mahir. Nefis kendini cingöz bilse de başına musibet tokmağını yiyince hemen geri adım atıyor.

Ah aldanışlarım. Ne çok yalan yere beni yanıltıyor, ne çok canımı yakıyorsunuz. Her köşe başında tuzak kurduğunuz yetmiyormuş gibi beni dipsiz kuyulara atıyorsunuz. İşte o Yusuf kuyularından beni çıkartan rabita-i mevt halatı ne güzel kurtarıcısın ki ebedi hüsrana düşmekten azade oluyorum. İyi ki kendini bana hissettiriyor, “Gece gündüz berabersiniz.” Diye devamlı ikaz ediyorsun. Her adım başı, başım döndüğünde seni hissediyorum. Kalıcı olmayan şeyler hakkında her ümidim kırıldığında baki meyveleri hatırlatıyor ve gözümün tam önüne getiriyorsun. Ne de güzel

arkadaşlık ediyorsun. Rabbani bir taam, ilahi bir lezzetsin.

Geçtiğim bütün dikenli yolların sonunda büyük gül bahçelerinin olduğunu haber veriyorsun.

Kırılan dallarımı sarıyor, beni tedavi ediyorsun. Hazık ve usta bir tabip gibi gönül yaralarım merhem sürüyorsun. Gözlerin dehşete kapılacağı kıyamet sahnelerini hatırlatıyor, o dehşetin içinde ne rahmani esintiler olduğunu kulağıma fısıldıyorsun. Ne olur çok da uzağıma gitme, hep yanımda olduğunu hissettir. Yoksa ne çok yalnızım diyerek müthiş içim sıkılıyor, kalbim daralıyor, bütün genişlikler küçülüp kendi sığılığına beni hapsediyor. Her zaman yanımdasın ama nefis ne çok "Unut, aldırış etme!" diye fısıldıyor.

Ah doymaz nefis, ah şımarık nefis, şeytanın yol arkadaşı olmaya hevesli şımarık çocuk. Oysa Rabbim seni, dünya misafirhanesinde bir kıyas aracı olası diye bana yoldaş eyledi. Tanrım, her şeyde aciz olduğumu hissediyor, bu ahvalimi Sana arz ediyorum. Gerçekten kendi başıma kaldığım vakitler, ne çok yalnız hissediyorum kendimi. İyi ki ölüm denilen yol arkadaşımın olduğunu içime duyuruyorsun. Allah'ım senin rahmet esintilerini her zerremde hissediyor, büyük bir bahtiyarlık olan ölümü ve ölüm hakikatini bütün hücrelerimde her an yaşıyorum.

Sonsuzluk yolundaki dirilişin, dünya gurbetinin imtihanından ve ölüm kapısından geçtiğini ne çok mukaddes Rehber haber verdi. En son Kutsi Rehber, Hz. Peygamberin mübarek diliyle kulaklarımıza üflendi, cansız bedene ruh üflenir gibi. Ta içimde, kalbimin en ücra köşelerinde dahi bu duygu ritminin attığını hissediyorum. Gönül memleketimin bütün şehirlerinde ölüm anının bir düğün misali şehrayın ve şenlik olduğunu biliyorum. Bu hakikati her an yaşamak ve bu gerçeği her an duyumsamak her kula nasip olmuyor. Bizi bundan mahrum etme Ya Rabbi.

Aciz kullarının tutunacak o kadar dala ihtiyacı var ki hele de şu ahir zaman hengâminde. Her şeyin birbirine girdiği, doğrunun

ve yalanın yer değiştirdiği, bütün manaların anlam kaybına uğradığı ibretlik zaman dilimleri ki biz de bunun acı soluklarını ensemizde hissediyor ve derin bir ıstırap eşliğinde şahit oluyoruz. Tut ellerimden, tut ellerimizden; beni bana, bizi de kendi halimize bırakma ne olur. Eğrilen kalbimize hidayet, gönlümüze içtenlik, dilimize istikamet ver. İna yetine, ihşasına, lütfuna, iyiliğine ve yardımına muhtacız Tanrım. Bizi yalnız bırakma.

Bu öyle bir hercümerç ki bütün kuvvetimiz sıfırlandı. Dayanacak gücümüz kalmadı. Ölüm olmasa, bu garip ülkede ve gurbet memleketinde ruhen çürüyüp gideceğiz. Ne büyük nimetler veriyorsun ki her adım başı bu nimetleri yanı başımızda buluyoruz. Ne kadar şanslı kullarız.

O kadar günah ziftini kalplerimize sürdüğümüz halde, bir iki damla nedamet ve pişmanlık gözyaşı ile yuyup yıkıyorsun cümlemizi. Ne çok merhametin, ne çok rahmetin var ki biz baş aşağı giderken tutup kaldırıyorsun. Ne çok hataları görmezden geliyorsun, ne çok mühlet veriyorsun ve ne çok da affediyorsun. Ölüm gibi bir armağanı bize meccanen ve bedava ikram ediyorsun. Az bir ölüm acısı karşılığında ne muhteşem hediyeler bağışlıyorsun.

Buradaki geçici nimetlerin hakikisini öbür tarafta vereceğini söylüyor, bütün acılaştırmış ne varsa hepsini şeker şerbet ediyorsun. Ey merhameti sonsuz Tanrım, asıl memleketin gölgesi bu gurbet memleketi, her latifeyi doyurmaya yetmiyor. Bu realiteyi içinde hissedenden kutluların diliyle bu gerçekleri dinliyoruz. Yüreğimizin en mutena ve özenli yerinde muhafaza ediyoruz.

Biz aciz kullar ki her daim inayete ve yardıma muhtaç bir haldeyiz. Bu acizlik ki aslında en muhkem istinat ve sağlam dayanak noktamız. Bu hisle yüce huzuruna durduğumuzda, bu dünyadaki en yüce makam olan secde makamına yükseliyoruz. Kalbimizin derinlikleri bu nağmelerle coşarken, ezeli ve ebedi esintileri ruhumuz anında hissediyor, kendinden geçiyor.

Ya Rab, yoldaşımız olsun hayırlı ölüm.

Onu düşünmenin yolu rabıta-i mevt ise bize verilen ne güzel armağan. Hissetmek, o hisleri bilerek yaşamak ve bu gerçeğin gölgesi altında ruhumuzu dinlendirmek ne harika. Her şey aslına icra edecekse, biz de bu zamanı iştıyakla bekliyoruz.

Kapımızı çalana kadar, misafirimiz olan bu dostu seviyoruz ve el ele yüceler yücesi huzuruna geleceğiz. İmandan kanatlarımızı takarak pervaz edeceğiz. Bu kanatlar ki her bahtiyar insanın yükselip arşa varması için olmazsa olmaz vasıtası. Kutsi vasıta, Büyük Rehber'in (sav) kılavuzluğunda sana ulaşmak en büyük sevinç. Bu mutluluğu içimize her daim duyur Ya Rabbi. Son nefeste imanla perdeyi kapatmayı ve ulu katına iştıyak içinde varmayı nasip eyle.

Gözlerimi kapattığımda, gurbetin acılığını ve ölümü derinden hissediyorum. Öyle günahlar içimden geçmiş, öyle günahların ortasında yüzmüşüm ki içim ürperiyor ve müt-hiş derecede korkuyorum. Sonra, "Allah'dan ümidinizi kesmeyin!" ilahi beyanı imdada yetişiyor ve kalbim sükûna eriyor. Ne büyüksün Allah'ım, ne çok merhametlisin, ne çok affedicisin. Yüreğim ellerimde ve bir kuşun kalbi gibi atıyor; pır deyip uçacak gibi. Korku değil de merhametin tecellisi yüreğime konuyor. Üzerime sekine yağıyor. Rahmet yağmurlarının diriltici ıslaklığını tenimde hissediyorum. Teşekkür ederim Tanrım diye avaz avaz sesizce çığlık atıyorum.

Azgın insan, çılgın beşer, laf anlamaz ahmak kişi, benliğini bulamamış meçhul şahıs; her hitap doğrudan bana edilmiş sanki. Bundan hiç mi hiç gocunmuyorum. Su, bütün kirleri nasıl temizliyorsa, ikaz sağanağı da ruhumdaki lekeleri silip süpürüyor.

İlahi inayet ve ihsan bu olsa gerek. Ölüm diyarı neresidir? Oradaki mevsimler nasıldır? İklimi ve havası ne haldedir? Bir sürü soru ama tarifi imkânsız cevapların dönüşü olmayan çıkmaz sokağı. Kendi kendime naçar kaldığım her şartta, Peygamberi nefes imdada yetişiyor. Yeter ki kulağımı açayım. O kutsi nefes içime nasıl doluyor ve cana can katıyorsa, ulaştığı her yere de diriliş muştuları gönderiyor. Kurban olayım o müjdelerin

her harfine. Çırılçıplak geldiğimiz dünya gurbetinden, ayrılık zamanı dolunca, yine anadan üryan gideceğimiz aşikâr bir gerçek.

Her hakikati gönülde hissederek yaşamak, hayatı anlamlı kılmak ve yaşanan her hadiseyi hesap defterinin artı hanesine yazabilmek ne güzel netice, ne güzel mutlu son. Şu koca âlem ve şu muhteşem kevn ü mekân, hemen her şey bir denge üzerinde dönüyor.

Perde kapanırken veya kapanmadan önce terhis tezkeresi için herhangi bir haberci gelmiyor desek de bu konu kişiden kişiye değişen bir bilinmez. Uyarı okları bize değse bile rengarenk dünya macerası bunları pek fark ettirmiyor. Fark edip tedbir alana, onu da hayatına rehber kılana ne mutlu. O kadar isyan dolu bir hayat yaşadığım halde, ne çok rahmet eseri var ömür sahnemde. Gözümü yumduğumda, her işaret, ayan beyan gönül kalesinin burçlarına bayrağını dikeyor. Kimi seziyor, kimi de bilmezliğe vuruyor. Seni tanıyıp seviyorum ey ölüm ve ölüm düşüncesini kalbime mihlayan his. Yüreğime perçinlenen bu imanı hissetmek ne güzel duygu.

Ne mutlu o bahtiyar insana ki isyan bayrağı yerine huzur sancağını taşımaya gayret ediyor.

Her şey için minnettarım Rabbim. Ne çok beladan, ne çok musibet dolu olayların içinden sağ selamet çıkardın beni. Bu gerçeğin farkındayım. Aklımdan çıkmadığı gibi her ışık yandığında sonsuz minnet hisleriyle ve teşekkür edebiyile yüce katına baş eğiyorum. Sonsuz güzellikleri vereceğin anı, nefsi değil, ruhi bir olgunlukla görmek ve tanımak istiyorum. Güzele ulaşmak için temiz kalmak ve dürüst yaşamak ne kadar önemli. Nezih olan, nezihe erer. Bu niyet ile gurbetten asli vatana yola revan talihli insan olabilmek en büyük isteklerimden bir tanesi.

Ölümü ve ölüm meleğini çirkin bir şekilde tasvir eden düşünce ve kişilerden fersah fersah uzak durup, sonsuz affına iltica edip sığınyorum. Ölüm ki can yoldaşım. Ölüm meleği ki en has kullarından biri. Onu görüp tanışmayı samimiyetle talep ederim. Senden gelen her şeyin üzerinde muhakkak

güzellik mührü vardır. “Güzel gören, güzel düşünür; güzel düşünen de hayatından lezzet alır.” parolasını eline alan mesut gönüller bunu bilir ve fark eder. Ne mutlu o bahtiyar ruhlara ki rahmet yağmurlarında ıslanıp rahmetin şifasını tadanlara.

Aczim, fakrım, kusurum, hatam, eksiğim ve bütün günahlarımla sonsuz affına, yüceler yücesi rahmetine sığınıyorum Ya Rabbi. Sen affedicisin, affetmeyi seversin, biz günahkâr kullarını affeyle. Yüceler yücesi huzuruna kabul eyle. Günahlarımızı affet. Bizleri insan eyle. Bizleri yalnız bırakma. “Bizleri nefsimizle göz açıp kapayıncaya kadar, hatta ondan kısa bir süre olsa dahi baş başa bırakma.” Kendi hatalarımızdan ve günahlarımızdan dolayı, bakışlarımızı bulandırma, ayaklarımızı kaydırma ve bizleri şaşırtma. “Ey kalpleri evirip çeviren Allah’ım, kalbimi ve kalplerimizi dinin üzerine sabit kıl.” Ayaklarımızı sıratı müstakim yolunda sabitkadem eyle. Alınlarımızı secdesiz bırakma asla. Ağzımızı, dilimizi, dudağımızı, yüreğimizi, kalbimizi, sinemizi, sadrımızı, göğsümüzü, gönlümüzü, içimizi duyasız ve imansız bırakma.

En içli gözyaşlarını teheccüd sofralarında bulan fani kullarının arasına katılmayı arzuluyor, o muhteşem sini etrafında muhabbet etmeyi murat ediyoruz. Fani misafirhanenin fani kullar olarak, asli memleketin sırlı kapısı aralanana kadar konukluğun adabını bilerek edep içinde yaşamayı ve her mekânın gereğini anlayarak nefes almayı talep ediyoruz. Kabalık eder isek, nezaket abidesi büyük ruhların rahle-i tedrisinde bizleri terbiye et. Ekstra lütuf ihsan eylersen, o da senin rahmetinin büyüklüğü. Edebi de adabı da Büyük Rehber’den öğrenen, Onun kutsi tilmizleri ve talebeleri her çağda, talep eden talebeler yetiştirmiş, muallim olarak da herkese doğru hayatı uygulamalı göstermiştir. Onların çoğuyla bir arada olamasak da kalbi bağımız ve gönül sevdamız, onların öğretilerini bir ömür yaşamaya azimli. Bu niyetle adım atıyor ve günahın lekelediği her şeyi yuyup yıkamaya kararlıyız.

Hangi şartta olursa olsun, bu yemini,

niyetimizin en temiz nişanesi olarak Sana sunuyoruz. Bütün bir dünya kirini, pasını, günahını ve Senin hoşnut olmadığın bütün her şeyi bırakıyor ve

Sana sığınıyoruz. Dünya esaretinden kurtulup kutlu iklimlerin asude mevsimlerine yelken açmak istiyoruz. Bu kutlu yolculukta en büyük kılavuzumuz Büyük Rehber’in izinde ve onun kutsi ıracıklarının izdüşümünde yol almaya gayretliyiz. Dikenli yolları temizleye temizleye yol almak, arkadan gelenlere de yad-ı cemil olma talihini yakalayabilirsek ne âlâ. Her şeye güzel bakan gözler ver ki en ufak sendelemede gözümüz şaşsı olmasın. Mazideki kirleri temizlemek için her anı güzel yaşamayı ve istikbali de muhkem bir şekilde inşa etmeyi nasip eyle bize. İstemek bizden, vermek ise Senin lütfuna kalmış.

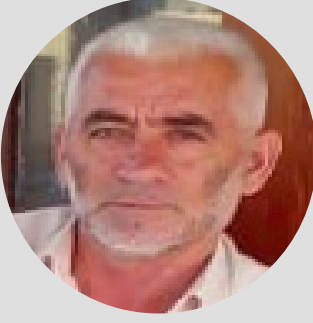
Bu gurbet diyarında güzel bir hayat yaşayıp, hak olan ölümü her daim yüreğimde hissettir.

Dönen fani güneşlerin etrafından bizleri uzaklaştı. İki cihanın serveri ve güneşi, başımız tacı, gönlümüzün sultanı, canlarımızın canı, Efendiler Efendisi Kutlu Nebiye akli, kalbi ve ruhi bağımızı muhkem eyle. En büyük temennimiz bu. Çünkü imanın en büyük şubesi Büyük

Rehber ki canlarımız ona kurban. Onun özlemi ve hasretiyle yüce huzuruna baş koyup aman diliyoruz. El pençe divan ile halimiz pür-melal. Vermek Senin şanındandır. Biz de Seni ve Senin rızanı talep ediyor, sonsuzluk yolunun bahtiyar yolcuları olmak istiyoruz. Efendiler

Efendisinin yüzü suyu hürmetine bizleri affeyle ve yüceler yücesi huzuruna kabul eyle.

Ey Rabbim, gurbet sürgününden hakiki vatanına avdet eden birinin iliklerine kadar yaşadığı sevinci ve huzuru biz aciz kullarına bahşet. Demimize ve damarımıza bir virüs gibi bulaşıp perişan eden dünya sevgisine karşı bizi agâh ve uyanık eyle. Bütün zerratıyla secdeye varan ve kul hakkının zerre miktar vebalini taşımadan huzuruna eren bahtiyar kullarının arasına cümlemizi dahil eyle. Bu talep ile Sana sığınıyor ve halimizi arz ediyoruz.

REYYAN'IM

Güllerin en güzelini aldım senin için.
Gül utandı seni görünce.
Kollarım sımsıkı sana sarıldı.
Çiçekler utandı seni derince.

Sakinleşti delice akan ırmaklar.
Gözümde sana akan yaşı görünce.
Zaman akamaz oldu durdu sanki.
Güneş ay da utandı cemalin görünce.

Bilmezdim hiç inan inan sevmeyi.
Dünya'm cennet oldu Allah seni verince.
Olmasın sabah, bitmesin gece.
Gökte kandil utanır seni görünce.

Açamazdım şu divane gönlümü.
Çözüldüm, seninle oldum üryan.
Ateş neyler ki sen varken bana.
Utanır kül olur sen varken Reyryan.

Verseler Dünya'nın onca varını.
Yanında erir, pul olur Reyryan.
Farkına varınca vereni seni.
Eğilir Rahman'a kul olur Reyryan.

Mehmet KAYASANDIK

DİLEKÇEM

Teslim oldum, zâtına, kul olmaktır muradım
Sıraladım sırları sıra sıra yazarım.
Beyhude başka yerde mutluluğu aradım
Saatları huzura kura kura yazarım

Okurum ihlâs ile kelamı ayet ayet
Hürmetine yaradan eder ise hidayet
Bir tek onun adıyla ömrüm bulsun nihayet
Nefsimin hevesini kıra kıra yazarım

Benim dediğim hayatilmek ilmek ördüğüm
Ondan uzaklardaydı aynalarda gördüğüm
Sardım günahlarımı tövbeme düğüm düğüm
Beklendiğim menzile, vara vara yazarım

Kavuşturdum elimi dolandırdım başımdan
Mıhladım seccadeye iki ayrı kaşımdan
Kalemim kirpiğimden mürekkep gözyaşımdan
Yâre yazarım yâre, yara yara yazarım

Yazarım satır satır, elif beyi uzatır
O kadar uzak değil Azraille hal hatır
Dilekçemin üstünde zaman kalem oynatır
Silerim yazıları tura tura yazarım

Hüseyin TEKİNBAŞ

ELLİ YILLIK HİKÂYE [KIRMIZI HIRKA]

Zübeyde GÖKBULUT

Sene 1975-1976, öğretim yılı başlamıştı.

Okulun ilk günleriydi. Hepimiz çok heyecanlıydık. Ben o sene ikinci sınıf okuyacaktım. İkinci sınıfların öğretmenini Kadriye Kırkgöz idi. Arkadaşlarımla bir o yana bir bu yana koşup oynuyor zilin çalmasını bekliyorduk.

«Kızım, mavili» diye bir seslenen duydum, arkama dönüp baktım, galiba bana sesleniyor diye geçirdim içimden. Çünkü benim üstümde mavi bir elbise vardı o gün. Ben mi diye sordum emin olmak için, daha önce hiç görmediğim bir bayana.

“Evet. Sen» dedi. Beni yanına çağırdı bir kaç soru sordu. Onun bu ilgisi çok hoşuma gitmişti. Ona karşı ayrı bir bağlılık, bir yakınlık gibi yakınlık hissetmeye başlamıştım. Okula yeni atanan öğretmen olmalı bu diye düşündüm. Keşke benim öğretmenim olsaydı diye geçirdim içimden. Ama hiç olmadı dört yıllık öğrencilik hayatımda.

Okula her gelişimde gözlerim hep o öğretmeni arıyordu. Adını da onun öğrencilerine sorarak öğrenmiştim. Zübeyde Öğretmen.

O da benim durumum hakkında bilgi sahibi oldu ki benimle ilgilendi herhalde diyordum. Babamı çok küçük yaşta kaybetmiştim. Annem de başka bir köye gelin gidince bir evde üç küçük çocuk kalakalmıştık. Ablam 12 yaşında, ben 8 en küçüğümüz Murat da 4 yaşında var yoktu. Neyse ki bize göz kulak olan yaşlı bir de dedemiz vardı evimizde. Onu da kaybedince iyice kül yetim kalmıştık.

Kesin Zübeyde Öğretmen tüm bunlardan haberdar olmuştu, ilgisi de ondandır diye düşünüyordum hep. Çünkü bir öğretmen değil de bir anne şefkatiyle yaklaşıyordu.

Yine soğuk bir kış günüydü. O da benim adımımı öğrenmiş olmalı ki

«Seher gel buraya « dedi ve beni öğretmenler odasına götürdü. Sobanın üzerindeki küçük tencereden bir bardak süt doldurdu ve elime tutuşturdu. O sütün tadını aradan 49 yıl geçmesine rağmen hâlâ unutamadım. Sonra üzerindeki hırkayı çıkarıp bana giydirdi. Hırkanın kolları neredeyse dizlerime değiyordu. İki üç defa katladı, “Hadi git üşüme” dedi

O, hırka mıydı, anne miydi, öğretmen miydi? Benim için her şeydi.

İrtibatımı hiç kesmediğim için geçen yıl aynı hırkayı Zübeyde öğretmenim evime kadar getirdi ve sırtıma bir kez daha giydirdi. Ne zaman üşüyor gibi olsam hemen sırtımda aynı kırmızı hırka görevine devam ediyor. Eskimemiş de. Komşumun kızı Nisa göz koydu, bana ver diye yalvarıyor ama mümkün mü? Asla vermem, hatırası var benim için...

Aradan bir kaç yıl daha geçmişti ben dördüncü sınıfa devam ediyordum. Zübeyde Öğretmene duyduğum sevgi gittikçe artıyor azalmıyordu.

Duydum ki okulumuza yeni atanan öğretmenlerden, Uğur öğretmenle nişanlanmış. Dünya başıma çökmüştü sanki. Ya öğretmenimizi alıp götürürse ben ne yapardım...

Uğur öğretmen bir köy evinde oturuyordu ve evi benim yolumun üzerindeydi. Her sabah okula gelirken dayımın kızı Hatice ile evin yanında durur ellerimizi açar beddua ederdik çocuk aklımızla. Bu ev yansın kül olsun, içinde Uğur öğretmen de yansın, Öğretmenimizi götüremesin" der, "Amin"imizi de sonuna yapıştırıp okulun yolunu tutardık.

Çünkü Zübeyde Öğretmen okulda olmayınca, hafta sonları onu göremeyince veya yarıyıl ve yaz tatilinde sadece bedenimin değil ruhumun da üşüdüğünü hissediyordum...

Karşıdan gördüğüm lojmanın kapısını açık görürsem dünyalar benim olurdu.

Çok şükür ki yıllar içerisinde bağımız hiç kopmadı. Şimdi ana kız gibiyiz. Allah bozmasın!

Öğretmenler günü münasebetiyle uygun olacağını düşündüm ve paylaşmak istedim. Bu yazıyı bir öğretmen okursa şayet, lütfen okuttuğu çocukların yüreklerine dokunsun, güzel bir cümle ile onları kazanmanın yollarını bulsun.

Tüm öğretmenlerimizin önünde saygı ile eğiliyor, ellerinden öpüyorum.

Tüm öğretmenlerimizden biraz anne, biraz baba, biraz öğretmen olmalarını diliyorum. Çok şey mi istiyorum?

Öğrenci: Seher CEYHAN/SİVAS

Öğretmen: Zübeyde GÖKBULUT/KIRŞEHİR

Mekân: Sivas merkez ÇONGAR Köyü

KÖYE HASRET

Yağmur yağar serpe serpe,
Bir hoş kokar dere-tepe.
Gülbüzlenir buğday-arpa,
Köyde baharı özledim.
Baharda yâri özledim.

Ne hoş olur akşamları!
Kuşlar tıklatır camları.
Dağdan gelen çobanları,
Ala davarı özledim.
Baharda yâri özledim.

Ebemin yün eğirmesi,
Esnemesi, seğirmesi.
Dağdan dağa bağırması,
Bizim diyarı özledim.
Baharda yâri özledim.

Yıldız kayan geceleri,
"Matal" ve bilmeceleri.
Nazende'yi, Hacce'leri,
Yıkık duvarı özledim.
Baharda yâri özledim.

Horozların dövüşünü,
Koyun-kuzu gevişini,
Zarife'nin sevişini,
Kavurgaları özledim,
Baharda yâri özledim.

Kuzuları otlatmayı,
Çubuk altında yatmayı.
Zela Bacı, Yanaz Dayı,
Umum efkârı özledim.
Baharda yâri özledim.

Şükrü TARLA

ACIYI ŞENLİK YAPMAK

Necip TOPUZ

Yazılarımıza epeydir ara vermiştik. Anlaşılan o ki vakit gelmiş. Kaç zamandır Seferberlik sırasında şehit düşen büyük dedemiz Halloğlu Hamza Ağa ve kardeşi Derviş Ağanın ölüm haberinin alınmasıyla ilgili bir yazı kaleme almayı düşünüyordum. Nasip bu güneymiş.

Anlatacaklarım, acıyı bal eyleyen Anadolu köylüsünün; söz konusu vatan olunca gerisini teferruat sayması, ancak kayıplarının acısını da derinden yaşaması hikâyesidir.

Anadolu'nun derin irfanı ve töresi, acıyı nasıl şenlik yaptığıdır bu... Hadiseyi anlatmadan önce birkaç hususun açıklığa kavuşturulması gerekir.

Malumunuz olduğu üzere edebiyatımızda çok kullanılan sanatlardan biri de "tezat"tır. Kısaca özellikle şiirde birbirine zıt nitelikteki düşünce, duygu ve durumların kullanılması olarak ifade edilebilir.

Ancak kimi toplumsal olaylarda da tezât, olayın çarpıcılığını vurgulamak amacıyla sıkça karşımıza çıkar. Bu konuda duyduğum en çarpıcı örneklerden biri, Pınarbaşı'nın Sıradan Köyü'nden, Araphasanlı Beylerinden Ziya Bey'in jandarmalar tarafından vurulmasıdır. Ziya Bey'in, Kozan'ın ünlü ailelerinden Çamurdanoğulları ile hısımlığı vardır. Bu aileden, ismini hatırlayamadığım bir şahıs; Ziya Bey'in ölüm haberini alınca, içindeki acıyı tarif edebilmek için "Ziya Bey'in acısı başka türlü çıkmayacak," diyerek iki davulcu getirtip çaldırır. Bu olay, yörede uzun süre anlatılmıştır.

Bir diğer husus ise, yöremizde gelin alma törenleri ile ilgilidir. Başka köye (aynı köy de olabilir fark etmez) gelin almaya gidileceği zaman oğlan tarafı toplanır içlerinden en akli başında olanı bayraktar yapılır.

Seymen (yöredeki ağızla sâmen) adı verilen kalabalık bir grup, bayraktarın önderliğinde köy girişine gelir. Aynı şekilde kız tarafı da köy girişinde elinde bayrak olan bir bayraktar ile gelen seymeni karşılar. İki seymenin bayraktarları arasında sorular sorulur bilinirse mesele yok bilinmezse cezalar verilir; sonuçta iş tatlıya bağlanır ve bayrak değişimi yapılarak gelen seymen köye kabul edilir. İki seymenin karşılaşması eğlenceli bir havada geçer.

Gelelim hadisemize. Malumunuz olduğu üzere Birinci Dünya Savaşına girildikten sonra 2 Ağustos 1914 de seferberlik ilan edilmiş, eli silah tutan herkes askere çağırılmıştır. Yöremizden silâh altına alınan redif askerlerinin tamamına yakını Şarkışla'da kurulan "Şarkışla- Gürün Taburu" adıyla Sarıkamış bölgesine sevk edilmiştir. Enver Paşa komutasındaki bir ordunun Ruslarla 1914 Aralık sonu ilâ 1915 Ocağında yaptığı savaşlarda ve yoğun kış şartlarında bünyesinde bulunan binlerce asker şehit olmuştur.

İşte seferberlik ilan edilince büyükbabamın babası Halloğlu Hamza Ağa ile kardeşi Derviş Ağa da silâh altına alınıp Doğu Cephesine gönderilir. Esasen çocukluğumda dahi yirmi haneyi geçmemiş olan köyümüzden diğer ailelerden de toplamda yirmiye yakın kişinin seferberliğe gittiği ve dönenin olmadığı bilinmektedir. Gidenlerden dedem Hamza Ağa Sarıkamış'taki muharebeler sırasında göğsüne aldığı şarapnel parçasıyla şehit düşer. Derviş Ağa ise ayağının sakat olması sebebiyle geri hizmetteyken Erzincan'da salgın hastalıktan şehit olur.

O sıralar her köyden bir imam bir de muhtar silâh altına alınmaz. Muhtarlar o tarihlerde adı "Aziziye" olan ilçemiz Pınarbaşı'na zaman zaman gidip gelmektedir. Büyük

ve Küçük Karamanlı köyünün muhtarlığı tectir. Muhtar da Halloğlu Hasan Hoca'dır. Hasan Hoca, Halloğlu Hamza ve Derviş Ağaların kız kardeşi olan Hatın Kız ile evli olup, baba tarafından da bunlarla amca çocuklarıdır.

Bir gün Hasan Hoca Aziziye'ye gittiğinde askerlik şubesinden iki kayınbiraderinin de şehit olduğuna dair künyesini kendisine teslim ederler.

Hasan Hoca köye gelir sıkıntılıdır. Yataamaz. Eşi Hatın Kız ısrarla ne olduğunu sorunca dayanamaz ve yekten iki kardeşinin de künyesinin verildiğini söyler. Hatta eşinin bu tavrına Hatın Kız'ın tamamını bulamadığımız yakttığı ağıtlardan bir dörtlüğünde "Ya nidicin kör olası!/Birin de de birin demel!" diyerek sitem eder.

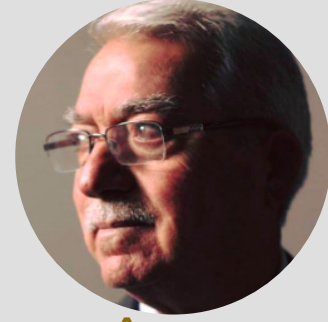
Büyük ve Küçük Karamanlı köylerinin arası aşaağı yukarı iki kilometredir. Ancak kardeşlerinin acısıyla ciğerin yanan Hatın Kız'ın feryadı Küçük Karamanlı'dan duyulur. Bunun üzerine bizim köyden Büyük Karamanlı'da bir hadise olduğu düşüncesiyle kalabalık bir grup yola çıkar.

Bu sırada karalı haber Büyük Karamanlı köyünde de duyulur. Köylüler toplanıp Küçük Karamanlı'ya doğru yola çıkarlar. İki kalabalık grup iki köyün arasında Küçük Kaya diye bilinen mekinin eteklerinde karşılaşırılar. Hadiseye şahit olanlar, iki grubun karşılaşmasını büyük bir tezat teşkil edecek şekilde gelin almak için gelen seymenlerin karşılaşmasına benzetirler.

Nitekim yöremizde ağıtlarıyla ünlü olup, şehit olan Hamza ve Derviş Ağaların kız kardeşi olan Hatın Kız derleyebildiğimiz birkaç dörtlüğünde:

- 1.Hamıza'm gılavunu aldı,
Yusub alı şişirmesin,
Şıh bayrak yolu soruyor
Veli uşaağı şaşırmasın
- 2.İki kaldırın bayrağı,
Çifte donatın tülüyü,
Varanı kara basıyor,
Azarlan Çoban Ali'yi
- 3.Bizde size geliyorduk
Gelinçimiz döndü geri
Sâmeni geri çevirmiş
Yenilmiyor deli Veli

Acıyı şenlikle değil şenliği şenlikle yaşıyacağımız günler olması dileğiyle baki selam...

SEYAHATNÂME

Durarak paslandın hep aynı yerde
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır
Seyahat ilaçtır her türlü derde
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Sık sık seyahat et; şifâ bulursun
Sıkıntılarına, devâ bulursun
Göz, gönül açılır, rehâ bulursun
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Oflaya pufıaya ne duruyorsun?
Tayy-ı mekân düşü mü kuruyorsun?
Tayy-ı zaman için ruh yoruyorsun?
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Sular bile dura dura kokuşur
İnsana mekânı fetih yakışır
O Belde'ye doğru meylin akışır
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Yolları bir kâğıt gibi dürmeli
Değişik beldeler, yerler görmeli
Yeni diyârlarda keyif sürmeli
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Uygarlık, insanı şehre hapsedmiş
Yapay cennetinden uzun bahsetmiş
Doğayı kirletmiş, bir habis etmiş
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Vâdîlerde dolaş, yaylalarda gez
Bunala bunala bu hayat geçmez
Valizi hazırla, yola koyul, tez
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Zincirlerini kır, çık cendereden
Dışarda dünyâ var, bak pencereden
Dâvet sesi gelir; dağdan, dereden
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Kaçıp kurtul, şehrin, hendesesinden
Rûhun huzur bulsun; kuş, su sesinden
Hisse al, rüzgârın bin bestesinden
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Doğanın ritmini sürekli dinle
Baş başa, diz dize, kendi kendinle
Güneş altında yan, suda serinle
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır

Âşık Oğuz der ki, nefsinı eğit
Ellerden önce ver, kendine öğüt
Başının üstünden dumanı dağıt
Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır..

Bekir OĞUZBAŞARAN

ZEHİR

Loyd George, feministlerin bir toplantısına katıldığında, kadınlardan biri ayağa kalkarak şöyle haykırmış:

– Siz benim kocam olsaydınız, sizi tereddüt etmeden zehirlerdim.

Kadının çok çirkin olduğunu gören Loyd George cevap vermiş:

– Merak etmeyin efendim. Benim kırım olsaydınız o zehri gözümü kırpmadan içerdim.

GECELER-1

Tutsak vakitlerin haram uykusu,
Her birisi bedel yıla geceler.
Yıkık umutların meçhul öyküsü,
Gam ehline bitmez çile geceler.

Kimi kaygısında ekmeğin aşın,
Kimi duygusunda bir kalem kaşın,
Bazı bazı gözden süzülen yaşın,
Döner damlasında sele geceler.

Kul ayrı düşende ayâlden eşten,
Günü ibarettir hayalden düşten,
Yatağı yorganı bağı ateşten,
Garibe gurbette sıra geceler.

Gönül ilhamların mahzun hancısı,
Mısra mısra gelir sözün incisi,
Yanık türkülerin doğum sancısı,
Âşığa püsküllü belâ geceler.

KURTOĞLU'M tatmayan aşkın tadını,
Çözemez ki şifresini kodunu,
"Umut" koyup özlemlerin adını,
Kulu kul etmez mi kula geceler..

Âşık Rifat KURTOĞLU

İNCİTME Kİ İNCİNME

Halil MANUŞ

İnsan sosyal bir varlıktır. Yalnızlık Allah'a mahsustur. Dolayısıyla yaşadığımız süreç içerisinde diğer insanlarla mutlaka iletişim kurmak durumunda kalırız mecburen. Yalnız yaşayamadığımızı göre insanlar bizim için çok önemlidir, öyle de olmalıdır.

Hayat boyu bize lazım olan ihtiyaçlarımızı tek başımıza kendimizin halletmesi imkânsızdır. Mutlaka başkalarının da katkı ve yardımına ihtiyaç duyarız. Hani "Bir elin nesi var, iki elin sesi var" diye bir sözümüz vardır ya, tam da anlatacaklarımızın özeti bir sözdür.

İnsan olarak karşıdakinin de insan olduğu bilincinde olduğumuzda hayat daha kolaylaşır bize. Çünkü karşıdakini insan gördüğümüzde kendimizden yola çıkarak duygudaşlık(empati) yapar bizim yaptığımız hataları onunda yaptığında hoşgörü gösterebiliriz.

İnsanlara hoşgörü gösteremeyip kötü ilişkiler içinde olmak yaşamı oldukça zorlaştırır. Kavga, mücadele, geçimsizlik, anlaşmazlık hayatı çekilmez, yaşanılmaz yapar. İnsanlarla iyi ilişkiler içinde bir yaşam sürdürmek ise hayata büyük bir lezzet, huzur, sevinç ve bereket katar. Hayat dostluk ve arkadaşlığın aydınlığı içinde çok güzelleşir. Bu nedenle insanlar birbirlerini sevmelidirler.

Yunus Emre bir dördlüğünde:

"Gelin tanış olalım

İşi kolay kılalım

Sevelim sevillelim

Dünya kimseye kalmaz" demektedir.

Eğer siz, insanlar arasında iyi, kötü diye bir ayırım yapar, sevginize çeşitli engeller koyarsanız insanlarla iyi ilişki içinde yaşama isteğiniz ne kadar çok olursa olsun bu isteği kesintisiz sürdüremezsiniz.

Sevgili Dostlar

Sizlerde şöyle etrafınızda olup bitenlere alıcı gözle bakarsanız koca koca, kelli felli insanlar görürsünüz. Bunlara daha dikkatli baktığınızda bunların pek çoğunun birbirlerine küs yaşadıklarını, hatta içlerinde kin beslediklerini, ceviz kabuğunu doldurmayacak eften püften sebeplerle birbirlerine alındıklarını, kırıldıklarını, aile içi küslükler yaşadıklarını ve hatta kardeşe, amcayla, dayıyla, teyzeyle, halayla konuşmayanların olduklarını görür kendinizden utanırsınız. Hâlbuki başlık olarak aldığımız sözü düstur edine bilsek ne inciten olur ne de incinen olur.

Konuyu burada noktalamak isterken gönlüme başlıktan esinlenerek bir şiir düştü, buyurun:

İNCİTİRSEN İNCİNİRSİN

Şu gerçeği iyi anla

İncitirsen incinirsin

Şaka olmaz her insanla

İncitirsen incinirsin

Dolsan bile sakın taşma

Hakikatten asla şaşma

Konuşurken haddi aşma

İncitirsen incinirsin

Hakk'a döndürüp yüzünü

Erce konuş her sözünü

Yokuş etme ki düzünü

İncitirsen incinirsin

Kısayla makbuldür peşrev

Ne nutuk çek ne de söylev

İnsanı insan diye sev

İncitirsen incinirsin

Halil sözü kendine de

Olmayım dersin rencide

Bu geçerli tek kaide

İncitirsen incinirsin

DUYGULARINI KELKİT'İN AKIŞINDAN ALAN NİKSARLI BİR ŞAİR: TÜRKAN ATEŞ

Hasan AKAR

Türkan Ateş Hanımefendi ile 2004 yılında "Niksar Şairleri ve Şiirleri" eserimizi hazırlarken yeğeni Tarih Öğretmeni Özgür Ateşer'den aldığım numarayla telefonda görüşmüştüm. Urfa'da kızı Ceren Göncü'nün yanında kalıyordu. Kültür-sanat üzerine yaptığı çalışmalardan ve Araştırmacı-yazar Hami Karslı Ağabey'in kütüphaneme kazandırdığı Türkan Ateş'e ait "Tedirgin Gerçek" şiir kitabındaki Niksar ile ilgili duyguları içeren "Nedenli Arınış" şiirini eserimde yayınlamak için izin istemiştım. O da:"

Hocam ben kültür- sanat çalışmalarını artık bir kenara bıraktım" deyince sadece şiirin yayın iznini alabilmişim. Şiirin bir bölümü şöyleydi:

"Aç Başkentin kapılarını
Kalbimi Kelkit Çayı'nda yıkadım da geldim.
Yıkıldı tahammül mülküm
Gayrı paralel paralel
Meridyen meridyen değil
Dünyanın ekseninden
Kestirmeden geldim..."

TRT Nağme'de geçen ay Türkan Ateş'in bestelenen "Artık yeşerecek bir dalım yok" şiirini çok sevdiğim-bazı dostlarımla gençliğimde bana benzettikleri Necdet Tokatlıoğlu'ndan dinleyince bize de Türkan Ateş'in varlığını ve çalışmalarını yeniden araştırmak görevi düştü.

Artık Yeşerecek Bir Dalım Yok / Mutluğa Paydos
Artık yeşerecek bir şeyim kalmadı
Yağmurlar yağsa da olur, yağmasa da
Aydınlığa açılan son pencere de kapandı
Güneşler doğsa da olur, doğmasa da

Üç günlük kısır ömrümü bir günde bitirdim
İkinci kez ölsem de olur, ölmesem de

Artık yeşerecek bir dalım yok
Yağmurlar yağsa da hoş yağmasa da

Üç günlük ömrümü bir günde bitirdim
Yarınlar gelse de hoş gelmeseyse de

Hayatına Kısaca Bakış

Türkan Ateş 1938 Niksar doğumlu. Babası Mustafa Efendi, annesi Fatma Hanım. Kardeşleri Zeki, Memduha (Şeney), Şükran (Savaş) tır. İlkokulu Ulucan İlkokulu'nda Mümtaz Yavuz Öğretmen'in sınıfında (1949), ortaokulu Niksar Ortaokulu'nda okudu. İlkokul diplomasını alırken Yekta Güngör Özden'in babası olan Başöğretmen Halis Turgut Özden:" Kızım sen doktor olacaksın yoksa hakkımı helal etmem." Diyerek onun zeki ve başarılı bir öğrenci olduğunu, geleceğini çizmesini istemiştir.

Halen İstanbul'da yaşayan Türkan Ateş'in işte bize aktardıkları:

"Çok kitap okurdum. Komşumuzun kızı Hadiye Yenigün'den Elâzığ Öğretmen Okulu'na öğrenci alınacağını öğrendim. Babamdan habersiz imtihanlara girip kazandım. Ailem ben okumaya devam edeceğim deyince haliyle göndermek zorunda kaldı. Yatılı olarak okudum.

Çocukları çok severdim. Okul bitince ablam Maarif müdürünü tanıyormuş "İlgilenelim tayinini Niksar'a yaptıralım" dedi ama ben yetiştiğim o idealde hayır memleketimin neresi olursa olsun giderim dedim. Reşadiye'nin dağ başında bir köyüne tayinim çıktı.1,5 yıl bu köyde severek öğretmenlik yaptım. Ahmet Kutsi Tecer'in "Orda bir köy var uzakta / O köy bizim köyümüzdür" mısralarını arabanın bile olmadığı o köy yolunda mırıldanarak dudaklarımdan düşürmedim.

Bu süreç içinde Gazi Eğitim Enstitüsü 'nün imtihanlarına girerek Edebiyat Bölümünü kazanıp kaydoldum. İstemesem de her biri o güzel dağ çiçeği öğrencilerimden ayrıldım. 1960 yılında okulumdan mezun oldum.

Bu kez Türkçe-Edebiyat Öğretmeni olarak isteğim üzerine tekrar Reşadiye'ye tayinim oldu. Reşadiye Ortaokulu'nda çalıştım. Hayatımın en mutlu verimli yıllarıydı. Deliler gibi çalıştım. Reşadiye'de bütün sosyal etkinliklerin içinde bulundum. Öğretmen arkadaşlarım ve öğrencilerimle okulda ve Reşadiye Sinemasında şiir geceleri, münazaralar, tiyatrolar, folklor çalışmaları yaptık. Bu tür etkinliklere susamış halk günlerce bu programları konuştu. Bu mutlu etkinliklerin içinde olmama rağmen eve gidince ağlardım, o ayakkabısı delik, çorabı yırtık, kuru ekmek yiyen, kitap defter alamayan fakir memleket çocuklarının durumu beni çok etkilerdi. 'Türkan bunları kurtar 'derdim kendi kendime.

Reşadiye'de 3,5 yıl kaldım. Zamanı gelince kader bizi Ankara'ya çekti. Bir yaz tatilinde M.E.B. Radyo- Film Merkezi'nin açmış olduğu kursa katılmış ve yetenek imtihanlarına girmiştim. Reşadiye'de görevim sırasında arkadaşlar sen dilekçe yaz tayin iste dediler. Bu sırada Radyo-Film Merkezi'nin imtihanını kazandığıma dair bakanlıktan resmi yazı geldi.

Reşadiye'deki öğrencilerimden bir türlü ayrılmak istemedim. Her bir öğrencime ağlayarak sarıldım ve göz yaşları içinde Ankara'nın yolunu tuttum. Millî Eğitim Bakanlığı'nın Radyo Film Merkezinde göreve başladım. Daha çok yetişkinlere yönelik başarılı programlar gerçekleştirdim. TRT Ankara Radyosu'nda da eğitici programlar yaptım. Zamanla öğretmenliğim ağır basmaya başladı ve buradaki görevimden istifa ederek Ankara'da Özel Yenışehir Koleji'nde Edebiyat Öğretmeni olarak çalışmaya başladım.

Buradan emekli oldum. Memuriyet hayatımın dışında daima kültür -sanat alanının içinde oldum. Şiir sergileri açtım.

Necdet Tokatlıoğlu ile tanışma

Ankara'da kitap fuarında açtığım şiir ve kitap standını ziyaret eden Türk Sanat Müziği Sanatçısı Necdet Tokatlıoğlu ile tanıştım. İçinde "Paydos Artık" şiirimin de bulunduğu "Te-

dirgin Gerçek "şiir kitabımı

imzalayıp hediye ettim. Bir zaman sonra bu şiirimi onun bestelediğini öğrenince elbette çok sevindim.

Sanatçımızdan herhangi bir telif istemedim. Daha sonraki yıllarda bana bir telgraf göndermiş, Tokat'a konser için gideceğini söyleyerek benim de misafiri olmamı isteyerek davet ediyordu. Biz de araba tutarak memleketimize gittik.

Konserin verileceği Tokat Ali Sabri Sineması'nda ön sıralarda bize yer ayrılmıştı misafir olarak. Ancak biz bilet de alıp uygun bir yere oturduk. Benim şiirimden bestelediği "Yağmurlar yağsa da hoş, yağmasa da "şarkısını Necdet Tokatlıoğlu şahsımı da onurlandırarak okudu. Hayatımda önemli bir yeri olan, bestelenen şiirimin seslendirildiği o güzel konseri unutmam mümkün değil.

Şiir Kitaplarım

Eserlerimde Ateşoğlu soyadı yerine ne dendir bilemedim Ateş soyadını kullandım şiir ve diğer çalışmalarım da ama tuttu, hoşuma gitti bu soy ad.

İlk şiir kitabım Tedirgin Gerçek 1965 yılında Doğu Matbaası Ankara'da basıldı.

İkinci şiir kitabım Bütün Yenilgilere Alkış Tutulsun 1968.Yine Ankara'da yayınlandı."

**

Şairin ilk şiir kitabı olan "Tedirgin Gerçek "80 sahifeden ibaret olup 30 şiir yer alıyor ikinci şiir kitabı olan" Bütün Yenilgilere Alkış Tutulsun "da ise 64 sahife içinde 24 şiiri bulunuyor. Ancak bu eserin son dört sahifesi geleneğin dışında reklamlara ayırt edilmiş. Her iki eserin ortak özelliği serbest ölçü ile yazılmış olması ve muhteva olarak da aşk konusuna ağırlık verilmesi.

Milli Kütüphane Fotoğraf Arşivinde bulduğum bir davetiye:

"Türkan Ateş Desenli Bir Şiir Sergisinin Açılışına Onur Vermeniz Diler." 1969

19 Nisan 1969'da Türk-İş Galerisi'nde düzenlenen "Desenli Şiir Sergisi"nin davetiyesini Türkiye'de Dağlama" Pyrogravure" sanatının öncüsü Hüsnü Züher (1930-2015) hazırlamış.

Şiirin bestelenmesi

Necdet Tokatlıoğlu (1938-2008) 1966 yılı sonbaharında plak yapmak için gittiği İstanbul'dan Ankara'ya dönüşte oturduğu cam kenarındaki uçakta dağlardaki manzarayı seyrederken dikkatini meşe ağaçlarının dalları yapraklarını dökmüş yaprakları ve onlara inat yemyeşil duran çam ağaçları dikkatini çeker. Bir yıl öncesinde Şair Tükan Ateş'ten aldığı şiir aklına gelir ve içindeki romantizmle bütünleştirmeye çalışarak bu şiiri besteler.: Artık yağmurlar da yağsa yaprakları yeşermeyecek.

Üç günlük ömrüm, o da bir rüzgâr esti ve bitti"
Makam: Muhayyer Kürdi

Usul: Sofyan

Bestelenen eser TRT Repertuarına 536 numaraya kayıtlanır.

Şiirlerinden örnekler:

Tüm Mutsuzluğumu Bu Şiire Bırakıyorum
"Akşamlar olur burada sevdiğim
Ezik-büzük akşamlar
Bacalar daha bir hevesle tüter
Bir bir aydınlanır pencereler
Benim de aydınlık pencereler ötesinde olası gelir."

Bütün Yenilgilere Alkış Tutulsun Şiir kitabındaki "Kent Ağrısı" şiirinde:
"Böyle selamsız sabahsız geçilmezdi Kelkit Vadisi'nde
Bütün gözler ta dipten gülerdi
Duyarsızca akışınız yok mu yanımdan yörenmden
Bana bir fenalık edeceksiniz sanıyorum.

Kaynaklar:

Tedirgin Gerçek, Tükan Ateş, Doğan Ltd. Şti. Matbaası
Ankara 1965

Bütün Yenilgilere Alkış Tutulsun, Türkân Ateş, Doğan
Matbaası Ankara 1968

Niksar Şairleri ve Şiirleri, Hasan Akar, Kültür Ajans Tanıtım ve Organizasyon Ltd. Şti. Ankara 2006

Milli Kütüphane, MK Yer No: 1994 Davetiye 315 Ankara
Görüşmeler: Tükan Ateş, Yekta Güngör Özden, Hami Karslı, Hayrettin Koyuncu, Özgür Ateşer, Sefa Tüzman, Nermin Karagözoğlu

ORMANIN DİLİNDEN

Bu nasıl bir aymazlık kasıtlı yakılıyor
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Sanki paslı bir çivi beynime çakılıyor
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Şu an öyle muhtacım bulmasam da arseli
Sen yetiş imdadıma soğuk akan kar seli
Yerimi zenginlere etme parselin
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Hakka havale ederim sabrımı sınırları
İçecek suları kalmadı kuruttuk pınarları
Bağrıma basmadımmı asırlık çıkarları
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Anlamadım bu işi kim kimle karınıyor
Kimi günaha batıp kimide arınıyor
Bilseniz üzerimde kaç canlı barınıyor
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Hiç itiraz ettim mi gölgemde yürü yürü
Kurtar beni bu dertten tut ellerimden sürü
Hesap soracak elbet onlarca ağaç türü
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Kimi seçenek hakkım var deyim seçecekti
Kimileri kış için odunluk kesecekti
Yağmurlar yapacaktı rüzgarlar esecekti
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Yaşam herkesin hakkı kast etmek nedir cana
Can verdi nice canlı alevde yana yana
Her biri birer evlat, her biri birer ana
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Feryadım sele döndü bendinden taşta taşta
Yakanları görürsem yatarım paşa paşa
Yaktıran gizli güçler yakanlar birer maşa
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde
Arefe yi görecek bayramı etmeyecek
Bizleri yok etmeye güçleri yetmeyecek
Bu hikaye burada başladı bitmeyecek
Yanıyorum dostlarım yangın var yüreğimde

Hamza EEROĞLU

BİRAZ DA KENDİNİ DÜŞÜN

Sen verdikçe ister, beklenti bitmez
İnsanoğlu doymaz teşekkür etmez
Seni mecbur görür başından gitmez
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Alıştı tembeller gizli dilenci
Kendine çalışır, aklı bilinci
Bencildir, arsızdır bitmez sevinci
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Hep beklerler inan doymaz gözleri
Saçma sapan olur, yalan sözleri
Bedava geçinir, boştur özləri
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Ömrünü boşuna onlara verdin
İnan değmeye gönlünü gerdin
Her yalan sonrası kendini yerdin
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Güzelim dünyayı onlar kirletti
Tertemiz sevgine ihanet etti
Benim artık sabrım, bunlara bitti
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Kabullen can dostum, iyi insan az
Onlar için insan, yolunacak kaz
Yer içer gezerler uzun olur yaz
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Sevgi yok yürekte, yaşar öfke, kin
"Elhamdüllah!" derler bilmezler ki din
Yer haram lokmayı, gizlerler her gün
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Bu içim yanarak sana anlattım
Her kazık sonrası içime attım
Çok şeyi yaşadım inan ki battım
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Fırsat verme sakın azdılar yeter
Bil bunlar bir ömür bu yolda gider
Vicdansızlara sözüm sabrım da biter
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Ömrümüz çok kısa geçiyor zaman
Giden geri gelmez geldi mi anan
Düşündeki derdin taşınmaz yaman
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Sevgi yetim kalmış, saygıysa öksüz
Dostluk bitivermiş güvense köksüz
Verirken alan çok beklerken tek siz
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Yazık sana Özger, kendini üzdün
Gerçek dostlar için diyarlar gezdin
Kıymet bilmediler canından bezdin
Onu bunu boş ver kendini düşün.

Fatma ÖZGER BİLGİÇ

GÖNDER

Selamın beklerim mapus damında
Ucu yanık mektup pulunan gönder
Postacı gelmez kış yollar kapalı
Mektubun geç gelir telinen gönder

Görüşe gelirsen gel hafta sonu
Buranın görüşü her pazar günü
Eğer gelmezsen selamla beni
Bir gelene söyle dilinen gönder

Bu kara günlerim elbet geçecek
Ömür defterimde sayfa açacak
Ruhum bedenimden bir gün uçacak
En yakın seherde yelinen gönder

Kul poyrazım elbet mahsustur biter
Gün olur bağımda bülbüller öter
Yar senin hasretin sinemde yatar
Zülûfünden bir tel gülünen gönder

Ozan POYRAZ (Âdem DEMİREL)

CEMAL SAFİ'YE DAİR

Mahmut HASGÜL

Türk Dil Kurumu tarafından Türkçeyi en etkin ve güzel kullanan şair olarak ödüllendirildi. Romanya Eminescu madalyası başta olmak üzere defalarca Hürriyet'in Altın Kelebek, Milliyet'in yılın en sevilen şarkıları, birincilik ödülleriyle TRT'nin yılın şairi gibi sayısız ödüle layık görüldü. Şiirleri İtalyanca, Rumence ve Arnavutça'ya çevrildi. Şair, yaz aylarını geçirmekte olduğu Akçay'da, uzun yıllar Akçay Şairler ve Bestekârlar Festivali'ni organize etmiştir. Şiirlerinin bir bölümünü topladığı Vurgun 1978 Sende Kalmış 2000 Kıyamete Kırk Kala 2002 kitapları yayınlandı. Cemal Safi evli ve üç çocuk babasıdır.

"Beni bir gözleri ahuya zebun etti felek,
Afeti devrandın, bakir bekardın?
Hedefte aşikâr, şuhi şikârdın
Tövbekâr avcıydım, baştan çıkardığın
Kırdın oklarımı, yayımı Ceylan"

Böyle başladı her şey. "Ben bu aşkın kahrını peşin peşin ödedim." diyor Cemal Safi.

"Gecelerim ağlamakla geçti. Bu şiirleri süs olsun diye yazmadım, zaten süs olsun diye şiir yazılmaz.

Hep derdimi dökmek için şiir yazdım çünkü uyuyamıyordum. Sabaha kadar vicdan azabı çekiyordum. Kıvranıyordum. Şiir yazınca rahatlıyor, bütün derdim dökülmüş oluyordum kağıda. Gözyaşlarımdan kâğıtlar yırtılıyordu. Bu derde düşmeyen bilmez tabi, âşık olmayan kimseyle konuşamazdım."Dostlar da sohbeti kestiler, lüzum da yok

Zaten senden ziyade sohbetim, sözüm de yok.
Sen dönmeden kimseye bakacak yüzüm de yok

Aynalarda kendimi göresim sende kalmış"
Ben ne yaptım Allah'ım ne suçum var benim derdim. Bu kahrı bana neye layık gördün?

Ağladığı günleri anlatırken ağlayan, aşkını hatırladığında gözleri aşkla parlayan, şiir gibi yaşayan, şiir gibi konuşan, her cümlesini şiirleştiren birine ilk defa rastlıyorduk. Odada beşeri aşktan

ilahi aşka

yükselen mistik bir hava oluşmuştu. Öğreniyken her gün önünden geçtiğim Subayevlerin-deki bu apartman dairesinin bir mabet kutsiyetine büründüğüne şaşkınlıkla şahitlik ediyordum. Cemal Safi anlatıyor, hazırladığım hiçbir soruyu anlamlı bulmadığım için susuyordum. Ses kayıt cihazına, tripot üzerine kurduğumuz kameraya, kalemle aldığım notlara güvenmiyordum. Her cümleyi hafızama almaya çalışıyordum.

"Şair bir kere aşık olur, bin kere sever.

İşte başlıyor hikâye alışık olmadığımız, belki anlamakta güçlük çekeceğimiz belki de asla anlayamayacağımız bir aşk hikayesi

"15 yaşındayken bir ceylan görmüştüm. Vezirköprü'nün dağlarından bir avcı vurmuş getiriyordu.

Avcının koltuğunun altında yaralı ceylan avcıya bakıp ağlıyordu. Koca koca kara gözlerinden yaş süzülüyordu, çok zarif bir hayvandı, resimlerin ve filmlerin dışında ilk defa görüyordum ceylanı.

Avcıya kızdım babayiğit bir adamdı. Avcı ne istedin bu hayvandan dedim. Beni dirseğiyle ittiydi, ceylanın o bakışı gözümün önünden gitmedi.

Aradan yıllar geçti. Bin dokuz yüz yetmiş sekiz yılının Nisan ayının on yedisiydi. O kadın bana o ceylan gibi baktı...

Hani Yavuz Sultan Selim İran'ı aldı, beyaz atın üstünde gidiyor. Oradan bir cariye bir bakış attı. Yavuz Sultan Selim'in dilinden, şu mısralar döküldü ya.

'Şiirler pençeyi kahrımdan olurken lerzan
Beni bir gözleri ahuya zebun etti felek'

O bakışla beyaz atının üstünden düştü ya koca Selim. Bakış, nazar böyle bir şeydir işte. Ben de unutamadım bu bakışı. O bakış gözlerimin içine girdi oturdu. O gözler göz kapağıma takılı kaldı. Tam karşımda hiç silinmeyen bir poster. Öyle enteresan bir duygu. Kimseye de anlatamıyorum; anlatsam deli diyorlar.

Sonraki yıllarda üç, dört doktor beni ısrarla muayeneye davet etti. Hep paradan, yattan, kat-tan bahsettiler. Ben de müsaade isteyip kalktım. 'Hocam ne oldu?' dediler. Dedim ki bu dedikle-rinizin hepsi bende vardı. Ben zengin bir ailenin çocuğuydum. Bu dediklerinizin hepsini be aşkla beca-yış ettim. Demek ki ben o hicran devresinde yanınıza gelseydim, beni delidir diye Bakırköy'e (Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi) atardınız. Ba-kırköy'den Mektup Var şiiri o zaman çıktı.

"...Bir ara sensizlik krizim tuttu,
Bilmem ki o anda ne olup bitti.
Hekimler heyeti havale etti,
Acil vak'a Bakırköy'e yazdılar.
Bu çağda bu seveda abes dediler,
Cezası çelikten kafes dediler,
Ben kime ne yaptım, ne istediler,
Bana bu çukuru niye kazdılar.
Burda ne sen varsın, ne de bir iş var,
Üç adım voltalık gidiş geliş var.
En ayıp sözlerle kaplı dört duvar,
Bunca küfrü kime, niye yazdılar.
Açmak için zahmet etme zarf açık,
Hala bana sevgin varsa birazcık,
Mektubumu alır almaz yola çık,
Gözyaşlarım bir acayip azdılar,
Gözyaşlarım bir acayip azdılar."

O aşkı kalbime gömmem gerekiyordu çün-kü çocuklarım vardı. Yok efendim yok, çocukları-mı nasıl ortaya koyardım? Çocuklarıma ne cevap verebilirdim? Ben eğer o gün duygularımın peşi-ne takılsaydım, üç çocuğuma tahsil yaptıramaya-caktım. Onları ortada bırakacaktım. Bunları da düşünüyordum, bir taraftan. Allah'a şükür ki hata yapmadım.

Yine o dönem TRT'de program yapan Prof. Dr. Rasim Adasal vardı. Çok iyi bir psikologdu, çok zeki bir adamdı. Öyle zekiydi ki hiç evlen-memişti. Bayındır Sokakta Körfez Lokantasında şairler ve bestekârlar masası vardı. Orada cid-di bir konu konuşulurken ben birden ağlamaya başlamışım. Safi dedi son günlerde durumunu beğenmiyorum. Yarın 2'de bekliyorum, seni. Er-tesi gün gittim. İki buçuk saat konuştuk, elindeki listeye bir şeyler yazıyor; eksi, artı işareti atıyordu. En sonunda 'Sen kara sevdasin Safi.' dedi.

Ne kadar oldu?

Efendim 3 sene olacak, dedim.

Bir sene daha sabret geçer, dedi. Kara Sev-da, erkeklerde 4, kadınlarda 2 sene sürermiş.

Destansı bir aşk hikâyesi akıl ve mantık sınırlarının dışına taşmış. Etrafında onlarca gü-zel kız varken, ülkenin en popüler isimleriyle içli

dışlı olmuşken, böyle tutkulu, böyle platonik bir sevdanın anlaşılması zor. Safi aşk ve sorumluluk-lar; yaşamla ölüm arasında gelgitler yaşamak-tadır. Ankara'yı terk edip İstanbul'da geçirmeye başlar yıllarını. Şarkılar, şarkı sözleri, sanat cami-asından dostlarla bir rind hayatı sürmeye başlar. Ama aşkın istilasına da direnmektedir.

"Aşkı için canımı, özgürlüğüm içinse aş-kımı feda ederim." Diyor. Onu kısmen anlamaya başlıyoruz.

"Rindane meşreptir ırkımız bizim
Dönülmez Akşam'dır şarkımız bizim
Gafil pula meftun, biz muhabbete
Budur enayiden farkımız bizim."
Rindlik ve alkolü soruyoruz yine.

"Ya intihar edecektim, ya alkolik olacaktım. Allah korkusu intihar etmeme mani oldu, çok şü-kür ki alkolik olmaktan da son anda kurtuldum."

"...Elenmiş dediler, çıldıracaktım
Resim, mektup, şiir ne varsa yaktım
İlmeği kaç defa boynuma taktım
Ölmeyi denedim, sensiz olmadı..."

Sonra Melamilerde olduğu gibi kendini toplumun değer yargılarından azat etme ruh ha-lini görürüz Cemal Safi'de. Nesimi diyor ya "Ben melamet hırkasını kendim geydim eğnime. Aru namus şişesini taş a çaldım, kime ne..." Safi'nin şiirlerinde bunun yansımalarını görürüz.

"...Her şeyi sezsem de ıslak saçından
Gönlümde arından bütün suçundan
Girdiğim sayısız günah içinden
Sana konduracak toz bulamadım..."

"...Sefiller gücünü bende sınıadı
Kimi kaçık dedi, kimi bunadı
Berdüş eleştirdi, sarhoş kınadı
Ağlarsın düştüğüm halleri bilersen..."

Aşk ve şiir onda bir yaşam biçimi, bir ka-rakter halini alır. Çocuklarına olan sorumluluğu dışında kalıcı bir aşk halinde yaşar. Okur, söyler, ağlar, yaşar, yazar; hatta Safi ekolü diyebilece-ğimiz bir tarzı gönüllü öğrencilerine uygulamalı olarak öğretir. Onun ekolünden yetişen sayısız şair sağlam şiirlerle bugünlere gelir. Yıllar böyle geçer.

Özellikle son şiirlerinde tasavvufi yön ağır basmaya başlar. Kainatın Ulu İmparatoru, Senin Üstüne gibi şiirlerde ilahi aşk ve Hz. Muhammet sevgisi alışılmışın dışında bir üslup ve muhteşem bir lezzetle bizlere kalır.

"Hiçbir ilahi aşk yoktur ki beşeri aşkın sına-vından geçmesin." Diyor ve ekliyor. "Bütün beşeri aşklarım meğerse ilahi aşkın birer provasıymış."

ÇINGİ DERGİSİ

Çingı iki ayda bir yayımlanır. Dergimize gönderilen yazıların yayımlanması için şairlerinden/yazarlarından ücret istenmez. Dergimizde yayımlanan eserler için de yazarlarına telif ücreti veya herhangi bir ücret ödenmez. Derginin yayın dili, Türkçedir. Dergimize gönderilen şiirler/yazılar daha önce herhangi bir yerde yayınlanmamış ve yayımlanmak üzere herhangi bir dergiye gönderilmiş olmamalıdır. Eserlerin hukuki ve etik sorumlulukları eser sahibine aittir. Dergimize gönderilen şiirler/yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın eser sahibine iade edilmez. Editörler gerekli gördükleri düzeltmeleri yaparlar. Dergimize yazı gönderenler bunları kabul etmiş sayılırlar.

YAZIM KURALLARI

1. Yazılar/şiirler, aşağıdaki ölçütlere uyularak yazılmalıdır:
 - a) Word programında Times New Roman fontu kullanılmalıdır. Font büyüklüğü 11 olmalı, paragraf girintisi yapılmamalıdır. Satır aralığı tek olmalı, paragraflardan önce veya sonra sonra boşluk bırakılmamalıdır.
 - b) Başlıkların tamamı büyük harflerle yazılmalı ancak koyu (bold) yapılmamalıdır.
 - c) Düz yazılarda başlıktan sonra yazar Adı SOYADI yazılmalıdır.
 - ç) Şiirlerde de başlıkların tamamı büyük harflerle yazılmalıdır. Şairin Adı SOYADI şiirden sonra örnekteki gibi yazılmalı, beyitler/dörtlükler/bölümler arasında bir satır boş bırakılmalıdır.
 - d) Noktalama işaretlerinden sonra, aralık çubuğuyla bir boşluk bırakılması gerektiği unutulmamalıdır.
2. Eser sahibi JPEG veya PNG formatında bir fotoğrafını da göndermelidir. Fotoğraf adını "adınız_soyadınız" şeklinde belirleyiniz. Fotoğraflar word belgesine eklenmemelidir.
3. Yukarıda belirtilen kurallara uymayan şiirler/yazılar değerlendirmeye alınmaz.

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT DERGİSİ

Kültür ve Turizm Bakanlığı dergimizin abonesidir

